

SVT VI : B 102

041	kieli	finswefre
245	nimeke	Kuolemansyyt vuosina 1941-1945
246	rinnakkaisn. swe	Dödsorsaker åren 1941-1945
246	rinnakkaisn. fre	Causes de décès en Finlande de 1941 à 1945
248	osan tiedot	Teksti
248	osan tiedot swe	Text
248	osan tiedot fre	Texte
260	julkaisija	Helsinki : [Tilastollinen päätoimisto], 1950
440	sarja fin	Suomen virallinen tilasto 6 : B 102
500	ylänimeke	Väestötilastoa
598	huom.	svt
650	svt aihealue	Väestö - Befolkning - Population
650	tietovuosi	1941-1945
651	alue	Suomi - Finland

VI
VÄESTÖTILASTOA

B
KUOLEMANSYYT

102
VUOSINA 1941—1945
TEKSTI

VI
BEFOLKNINGSSTATISTIK

B
DÖDSORSAKER

102
ÅREN 1941—1945
TEXT

CAUSES DE DÉCÈS EN FINLANDE
de 1941 à 1945
TEXTE

Alkusanat.

Tämä erillinen selostus kuolemansyistä maassamme viisivuotiskautena 1941—45 perustuu taululiitteisiin, jotka on julkaistu virallisen tilaston VI:B sarjassa n:ona 101. Tekstikatsauksen jälkeen julkaistusta taululiitteestä n:o 1 selviävät vuosina 1941—45 keskimäärin sattuneet kuolemantapaukset kuolemansyyn sekä iän ja sukupuolen mukaan keskiikäluvun 100 000:ta henkeä kohden ja taululiitteestä n:o 2 kuolemansyyt ammatin mukaan samoina vuosina.

Tekstiesityksen on laatinut allekirjoittanut K a h a n p ä ä.

Helsingissä, Tilastollisessa päätoimistossa, maaliskuussa 1950.

Förord.

Denna separata redogörelse för dödsorsakerna i vårt land under femårsperioden 1941—45 grundar sig på de tabellbilagor, som ha publicerats i serien VI:B av den officiella statistiken under n:o 101. Av tabellbilaga n:o 1, efter textöversikten, framgå inträffade dödsfall enligt dödsorsak samt ålder och kön per 100 000 personer av medelfolkmängden, i medeltal åren 1941—45 och av tabellbilaga n:o 2 dödsorsakerna enligt yrke under samma år.

Textöversikten har utarbetats av undertecknad K a h a n p ä ä.

Helsingfors, å Statistiska centralbyrån, i mars 1950.

Martti Kovero

G. Fougstedt.

K. H. Kahanpää.

SISÄLLYS.

	Sivu
I. Kuolemantapausten luku	6
II. Siviilikuolleisuus	7
1. Kuolintodistukset ja -ilmoitukset ja niiden perusta	8
2. Ilmoitettujen kuolemansyiden luotettavuus ja tarkkuus. Otaksuttava ja tuntematon kuolemansyy	12
3. Kuolemansyyt	13
4. Pienten lasten kuolemansyyt	19
III. Sotakuolleisuus	21
Taululiitteitä	2

INNEHÅLL.

	Sid.
I. Antalet dödsfall	6
II. Den civila dödligheten	7
1. Dödsattesterna och anmälningarna samt grunderna för deras uppgörande	8
2. De uppgivna dödsorsakernas tillförlitlighet och noggrannhet. Sannolik och obekant dödsorsak	12
3. Dödsorsakerna	13
4. Dödsorsaker bland spädbarn	19
III. Krigsdödlighet	21
Tabellbilagor	2

TABLE DES MATIÈRES.

	Page		Page
I. Nombre des décès	6	déclarées. Cause de décès présumée et inconnue	12
II. Mortalité civile	7	3. Causes de décès	13
1. Les raisons sur lesquelles se basent les certificats de décès ou les déclarations de décès	8	4. Décès au-dessous d'un an par cause de décès ..	19
2. La certitude et l'exactitude des causes de décès		III. Morts dans la guerre	21
		Tableaux	2

I. Kuolemantapausten luku.

Vuosien 1941—1945 kuolleisuuteen on sota-aika voimakkaasti vaikuttanut. Jotta kuitenkin vertailu aikaisempien vuosien kuolleisuuteen kävisi mahdolliseksi, on sodan välittömästi aiheuttama kuolleisuus tässä julkaisussa kaikkialla esitetty erikseen. Se käsittää kuolemansyyn N:o 8950 — *mortui in bello* — ja jakaantuu kolmeen alaryhmään: a) puolustusvoimiin kuuluvat, b) kauppalaivojen upotuksissa kuolleet ja c) muut siviilihenkilöt. Sodassa kuolleiksi on tällöin katsottu puolustusvoimiin kuuluvista myös äkilliseen sairauteen tai palvelustehtävissä tapaturmaisesti kuolleet, mutta ei pitkäaikaiseen sairauteen kuolleita.

Seuraavasta taulukosta ilmenee kuolemantapausten kokonaisluku vv. 1941—45:

I. Antalet dödsfall.

Krigstiden har kraftigt inverkat på dödligheten för åren 1941—1945. För att möjliggöra en jämförelse med tidigare år har den av kriget direkt förorsakade dödligheten i denna publikation genomgående behandlats särskilt för sig. Den omfattar dödsorsaken n:o 8950 — *mortui in bello* — och sonderfaller i tre undergrupper: a) personer tillhörande försvarsmakten, b) vid sänkning av handelsfartyg dödade och c) övriga civilpersoner. Som döda i krig ha härvid även betraktats personer tillhörande försvarsmakten, som dött i akuta sjukdomar eller till följd av olyckshändelse under tjänsteutövning, men icke i kroniska sjukdomar avlidna.

Följande tabell visar hela antalet dödsfall åren 1941—1945:

1. Décès de 1941 à 1945.

Vuonna År Années	Kuolleet — Döda — Décès			Kuolleiksi julistetut Dödförklarade Personnes déclarées mortes			Yhteensä Summa Total
	Sodassa kuolleet Döda i krig Mort dans la guerre	Muut Övriga Autres	Yhteensä Summa Total	Sodassa kadonneet I krig försvunna Disparus dans la guerre	Muut Övriga Autres	Yhteensä Summa Total	
Molemmat sukupuolet — Bägge könen — Ensemble							
1941	25 426	47 761	73 187	88	638	726	73 913
1942	7 606	48 539	56 145	15	122	137	56 282
1943	4 267	45 536	49 803	—	276	276	50 079
1944	17 416	50 730	68 146	20	119	139	68 285
1945	214	49 306	49 520	20	891	911	50 431
Miespuoliset — Mankön — Sexe masc.							
1941	25 312	25 346	50 658	88	366	454	51 112
1942	7 509	26 099	33 608	15	95	110	33 718
1943	4 209	24 087	28 296	—	198	198	28 494
1944	17 129	26 413	43 542	20	87	107	43 649
1945	201	26 657	26 858	20	742	762	27 620
Naispuoliset — Kvinnkön — Sexe fem.							
1941	114	22 415	22 529	—	272	272	22 801
1942	97	22 440	22 537	—	27	27	22 564
1943	58	21 449	21 507	—	78	78	21 585
1944	287	24 317	24 604	—	32	32	24 636
1945	13	22 649	22 662	—	149	149	22 811

Koko kuolleisuuden vaihtelut viime vuosikymmeninä keskväkiluvun 1 000 henkeä kohden käyvät selville seuraavasta asetelmasta. Tällöin luvut on — kuten muuallakin tässä julkaisussa — laskettu suhteessa maassa-asuvaan väestöön. Tämän asetelman lukuihin sisältyvät sodassa kadonneina kuolleiksi julistetut, mutta eivät kuolleiksi julistetut siviili-

Förändringarna i hela dödligheten per 1 000 invånare av medelfolk mängden under de senaste årtiondena framgå av följande sammanställning. Härvid ha siffrorna — liksom även annorstädes i denna publikation — räknats i förhållande till den i riket bosatta befolkningen. I dödlighetstalen i denna sammanställning ingå såsom försvunna i kriget dödför-

henkilöt, jotka nimittäin katsotaan kuuluneen poissaolevaan väestöön. Tämän asetelman lukuihin — kuten muuallakin tässä julkaisussa — sisältyvät kuitenkin myös kuolemantapaukset, jotka sattuiivat vakinaisesti ulkomaille asuvien ja siis poissaolevaan väestöön kuuluvien henkilöiden keskuudessa. Koska viimeainitut kuolemantapaukset eivät sisälly maassa-asuvan väestön väestömuutoksia esittävän Tilastollisen vuosikirjan taulun lukuihin, niin asetelman ja vuosikirjan taulujen vastaavat promilleluvut siis poikkeavat yleensä jonkin verran toisistaan (vrt. Tilast. vsk. 1949, taulu 28. A, siv. 42).

klarade personer, men icke dödförklarade civilpersoner, vilka anses tillhöra den frånvarande befolkningen. I denna sammanställning — såsom även annorstädes i denna publikation — ingår dock i talen även de dödsfall, som inträffat bland stadigvarande i utlandet bosatta personer, alltså bland personer, som höra till den frånvarande befolkningen. Emellan sistnämnda dödsfall icke ingår i de tal, som belysa folkmängdsförändringar för den i riket bosatta befolkningen och som återfinnas i Statistisk årsbok, avvika de motsvarande promilletal, som finnas i denna sammanställning och Statistisk årsboks resp. tabell, i allmänhet något från varandra (jmf. Statistisk årsbok 1949, tabell 28. A, sid. 42).

Décès pour 1 000 personnes de la population moyenne de facto.

	1936—40	1941—45	1938	1941	1942	1943	1944	1945
Miespuoliset — Mankön — <i>Sexe masculin</i>	17.1	20.4	13.7	28.8	18.8	15.8	24.2	14.9
Naispuoliset — Kvinnkön — <i>Sexe féminin</i>	12.7	11.7	12.3	11.8	11.7	11.1	12.6	11.5
Molemmat sukupuolet — Bägge könen — <i>Les deux sexes</i>	14.8	15.9	13.1	19.8	15.1	13.3	18.2	13.1
Kaupungit — Städer — <i>Villes</i>	12.7	13.8	11.3	15.9	14.0	12.5	15.2	11.4
Maaseutu — Landsbygd — <i>Campagne</i>	15.5	16.6	13.5	21.9	15.5	13.6	19.1	13.6

Sodasta johtuen on miespuolisen väestön koko kuolleisuus viisivuotiskautena 1941—45 huomattavasti noussut, vaikka jo viisivuotiskauden 1936—40 luvuissakin tuntuu käydyn sodan (nim. talvisodan) vaikutus. Naispuolisen väestön kuolleisuuteen sotakuolleisuus on vaikuttanut melko vähän; koko kuolleisuuden kohdalla osoittaa naisten kuolleisuus siten, kuten siviilikuolleisuudessa, huomattavaa laskua viisivuotiskautena 1941—45. Maaseudulla sotakuolleisuuden vaikutus oli tänä aikana suhteellisesti tuntuvasti suurempi kuin kaupungeissa; maaseudun kohdalla ovat koko kuolleisuuden suhdeluvut myös korkeammat kuin koko maan suhdeluvut.

Till följd av kriget har dödligheten inom den manliga befolkningen stigit avsevärt under femårsperioden 1941—45, ehuru redan under femårsperioden 1936—40 krigets (d. v. s. vinterkrigets) verkningar kunna spåras. För kvinnkönet har krigsdödligheten inverkat mycket obetydligt; i fråga om hela dödligheten uppvisar sålunda dödligheten för kvinnor, liksom den civila dödligheten, en avsevärd nedgång under femårsperioden 1941—45. På landsbygden var under denna period krigsdödlighetens inverkan proportionsvis mycket större än i städerna; relationstalen för landsbygden äro i fråga om hela dödligheten även större än relationstalen för hela landet.

II. Siviilikuolleisuus.

Siviilikuolleisuuteen katsotaan tässä kuuluviksi ne kuolemantapaukset, joita ei sota ole välittömästi aiheuttanut. Tämän ryhmän ulkopuolelle jäävät siis kaikki sekä sotilas- että siviilihenkilöt, joiden kuolemansyynä on n:o 8950: sodassa kuolleet.

Siviilikuolleisuus 1000 henkeä kohden vuonna 1941—45 käy selville seuraavasta asetelmasta.

II. Den civila dödligheten.

Till den civila dödligheten ha hänförts de dödsfall, som icke direkt förorsakats av kriget. Alla såväl militär- som civilpersoner, vilkas dödsorsak är n:o 8950: döda i krig, stanna alltså utanför denna grupp.

Den civila dödligheten på 1 000 personer åren 1941—45 framgår av följande sammanställning.

Décès pour 1 000 personnes, morts dans la guerre non compris, de 1936 à 1945.

	1936—40	1941—45	1941	1942	1943	1944	1945
Miespuoliset — Mankön — <i>Sexe masculin</i>	14.2	14.3	14.2	14.6	13.4	14.7	14.8
Naispuoliset — Kvinnkön — <i>Sexe féminin</i>	12.6	11.7	11.7	11.6	11.1	12.4	11.5
Molemmat sukupuolet — Bägge könen — <i>Les deux sexes</i>	13.4	12.9	12.9	13.1	12.2	13.5	13.0
Kaupungit — Städer — <i>Villes</i>	11.6	11.7	11.1	12.2	11.7	12.2	11.4
Maaseutu — Landsbygd — <i>Campagne</i>	14.0	13.3	13.5	13.3	12.4	14.0	13.6

Jos sotakuolleisuus jätetään huomioon ottamatta, huomataan, että miespuolisen väestön kuolleisuus on pysynyt viisivuotiskautena 1941—45 suunnilleen samalla tasolla kuin vuosina 1936—40, mutta naispuolisen väestön huomattavasti laskenut.

Om krigsdödligheten inte beaktas, märker man, att dödligheten i fråga om den manliga befolkningen har under femårsperioden 1941—45 hållit sig på ungefär samma nivå som åren 1936—40, men minskats avsevärt i fråga om den kvinnliga befolkningen.

1. Kuolintodistukset ja ilmoitukset ja niiden perusta.

Kuolemantapauksesta annetaan joko lääkärin laatima kuolintodistus tai, jos sellaista ei ole saatavissa, papiston tai siviilirekisteriviranomaisten laatima kuolinilmoitus.

Kuolintodistukset on yleensä laadittu joko sairaala- tai lääkärinhoidon tai ruumiinavauksen perusteella, kuolinilmoitusten perustuessa pääasiallisesti omaisten kertomukseen kuoleman aiheuttaneen taudin oireista ja kulusta. Samalla on kuitenkin mainittava, että varsin huomattava osa kuolintodistuksista on laadittu omaisten kertomuksen perusteella, kun taas toisaalta kuolintodistusta ei ole voitu saada kaikista niistä tapauksistakaan, joissa on turvauduttu lääkärin apuun, joten osa — tosin pieni — kuolinilmoituksista on laadittu sairaala- tai lääkärinhoidon perusteella.

Kuolintodistusten ja ilmoitusten koko lukumäärä vuosina 1938 ja 1941—45 ilmenee seuraavasta asemasta.

Certificats de décès et déclarations de décès.

	1938	1941	1942	1943	1944	1945
Kuolintodistuksia — Dödsattester — <i>Certificats de décès</i>	44 390	42 295	42 398	40 278	44 504	44 705
Kuolinilmoituksia — Dödsanmälningar — <i>Déclarations de décès</i>	3 189	5 466	6 141	5 258	6 226	4 601
Yhteensä — Summa — Total	47 579	47 761	48 539	45 536	50 730	49 306

Vuonna 1938 otettiin kaikista kuolemantapauksista 93.3 % tilastoon kuolintodistuksen perusteella. Vuonna 1941 vastaava suhdeluku oli 88.6 %; alimmillaan vastaavat suhdeluvut olivat vuosina 1942 (87.4) ja 1944 (87.7). Vuonna 1945 tapahtui nousu lähes normaaliin suhteeseen (90.7 %). Kuolintodistusten osuuden väheneminen vuodesta 1938 johtui ilmeisesti siitä, että sodan aiheuttamissa poikkeuksellisissa oloissa, varsinkin väestönsiirtojen tapahtuessa, lääkärinapua on ollut vaikeammin saatavissa kuin normaalioloissa.

1. Dödsattesterna och dödsanmälningarna samt grunderna för deras uppgörande.

Rörande dödsfallen lämnas antingen av läkare utfärdad dödsattest eller, om sådan icke kan erhållas, av prästerskapet eller civilmyndigheterna uppgjord dödsanmälan.

Dödsattesterna basera sig i allmänhet på sjukhus- eller läkarvård eller obduktion, dödsanmälningarna åter äro i huvudsak uppgjorda med ledning av de anhörigas skildring av den till döden ledande sjukdomens förlopp och symptom. Dock är att märka, att en mycket väsentlig del av dödsattesterna har uppgjorts med ledning av de anhörigas skildring av dödsfallet, medan å andra sidan dödsattest icke har kunnat erhållas ens i alla de fall, då läkarhjälp anlätats, varför en — visserligen liten — del av dödsanmälningarna baserar sig på sjukhus- eller läkarvård.

Det totala antalet dödsattester och -anmälningar åren 1938 och 1941—45 framgår av följande sammanställning:

År 1938 upptogs i statistiken 93.3 % av alla dödsfall med stöd av dödsattest. År 1941 var motsvarande relationstal 88.6; lägst var motsvarande relationstal åren 1942 (87.4) och 1944 (87.7). År 1945 skedde en ökning till i det närmaste normal nivå (90.7 %). Minskningen av dödsattesternas andel från år 1938 förorsakades uppenbarligen därav, att läkarhjälp var svårare att erhålla på grund av krigsförhållandena, i synnerhet i samband med befolkningsförflyttningarna, än under normala förhållanden.

2. Lieu de mort par département.

Lääni — Län <i>Département</i>	Kuolleet — Döda — <i>Décès</i> 1941				Kuolleet — Döda — <i>Décès</i> 1942			
	kotipaikkakunnalla inom hemorten <i>au lieu de domicile</i>	vieraalla paikkakunnalla utom hemorten <i>en dehors du lieu de domicile</i>	ulkomailla utomlands <i>à l'étranger</i>	yhteensä summa <i>total</i>	kotipaikkakunnalla inom hemorten <i>au lieu de domicile</i>	vieraalla paikkakunnalla utom hemorten <i>en dehors du lieu de domicile</i>	ulkomailla utomlands <i>à l'étranger</i>	yhteensä summa <i>total</i>
Uudenmaan — Nylands	5 006	1 895	38	6 939	5 361	2 017	41	7 419
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	5 198	1 337	32	6 567	5 179	1 357	24	6 560
Ahvenanmaa — Åland	232	100	18	350	214	85	6	305
Hämeen — Tavastehus	3 956	1 114	5	5 075	4 159	1 229	10	5 398
Viipurin ¹⁾ — Viborgs ¹⁾	1 924	5 190	21	7 135	3 368	4 118	17	7 503
Mikkelin — S:t Michels	2 422	459	2	2 883	2 365	492	—	2 857
Kuopion — Kuopio	4 449	886	9	5 344	4 329	901	10	5 240
Vaasan — Vasa	5 758	1 185	148	7 091	5 686	1 268	39	6 993
Oulun — Uleåborgs	3 565	767	47	4 379	3 473	905	17	4 395
Lapin ²⁾ — Lapplands ²⁾	1 552	430	16	1 998	1 383	472	14	1 869
Luovutetut alueet — Avträdde områden	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — Total	34 062	13 363	336	47 761	35 517	12 844	178	48 539
Kaupungit — Städer — <i>Villes</i>	6 694	2 816	69	9 579	7 624	3 005	67	10 696
Maaseutu — Landsbygd — <i>Campagne</i>	27 368	10 547	267	38 182	27 893	9 839	111	37 843

¹⁾ Vuonna 1945 Kymen lääni. ²⁾ Vuonna 1945 Lapin lääni ilman Petsamoa.

¹⁾ År 1945 Kymmene län. ²⁾ År 1945 Lapplands län excl. Petsamo.

¹⁾ En 1945 département de Kymi. — ²⁾ En 1945 département de Lappi sauf Petsamo.

Taulusta n:o 2 selviävät kuolemantapaukset ryhmiteltyinä kuolinpaikan mukaan. Viipurin läänin (v. 1945 Kymen lääni ja luovutetut alueet) kohdalta oli, paitsi v. 1943, suurin osa kuolemantapauksia sattunut vieraalla paikkakunnalla. Lapin läänin kohdalta (v. 1945 Petsamo sisältyy luovutettuun alueeseen) lisääntyi vuosina 1944 ja 1945 vieraalla paikkakunnalla ja ulkomailla kuolleiden luku saksalaisia vastaan Pohjois-Suomessa suoritettujen sotatoimien aiheuttamien väestönsiirtymisten johdosta.

Tauluista n:o 3 ja 4 käy lääneittäin selville, mihin kuolintodistukset ja ilmoitukset perustuivat. Ryhmittely on suoritettu ensi sijassa kuolemansyiden luottavuutta silmälläpitäen. Sen vuoksi ryhmä »sai-

Tabell n:o 2 utvisar dödsfallen grupperade efter dödsort. I fråga om Viborgs län (år 1945 Kymmene län och »avträdde områden») inträffade största delen av dödsfallen, med undantag av år 1943, utom hemorten. För Lapplands läns del (Petsamo ingår år 1945 i »avträdde områden») ökades åren 1944 och 1945 antalet dödsfall, som inträffat utom hemorten och utomlands. Detta berodde på de befolkningsflyttningar, som förorsakades av krigsoperationerna mot tyskarna i norra Finland.

Av tabellerna n:o 3 och n:o 4 framgår länsvis varpå dödsattesterna och -anmälningarna grundat sig. Grupperingen har i främsta hand skett med hänsyn till dödsorsakernas tillförlitlighet. Därför

3. Les raisons sur lesquelles se basent les certificats de décès ou les déclarations de décès, par département, nombres absolus, nombre total de 1941 à 1945.

Lääni — Län — Département	Ruuhiluvauksen Obduction Autopsie	Sairaalahoito Sjukhusvård Soina et hôpital	Lääkärin Läkarevård Soina du médecin	Lääkärin suorittama kuolteen tutkimus Av läkare utförd undersök- ning av den döda Examen du décès, effectué par le médecin	Lääkärin suorittama kuolteen tutkimus Av läkare utförd undersök- ning av den döda Examen du décès, effectué par le médecin	Sairaalahoito Sjukhusvård Soina et hôpital	Yhteensä Summa Total
1941—45							
Uudenmaan — Nylands	3 529	17 609	9 631	711	226	4 558	36 264
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	467	11 096	12 054	570	402	8 373	32 962
Ahvenanmaa — Åland	11	523	608	16	24	384	1 566
Hämeen — Tavastehus	610	9 965	8 698	491	308	6 024	26 096
Viipurin — Viborgs	864	14 401	9 492	637	453	11 204	37 051
Mikkelin — S:t Michels	212	4 873	3 496	177	166	5 150	14 074
Kuopion — Kuopio	343	8 496	7 771	273	282	9 556	26 721
Vaasan — Vasa	407	9 822	12 389	397	464	11 624	35 103
Oulun — Uleåborgs	253	7 196	5 889	222	617	7 681	21 858
Lapin — Lapplands	121	3 495	2 389	127	132	3 913	10 177
Koko maa—Hela riket—Tout les pays	6 817	87 476	72 417	3 621	3 074	68 467	241 872
Kaupungit — Städer — Villes	3 704	28 869	12 985	1 413	229	5 113	52 313
Maaseutu — Landsbygd — Campagne ..	3 113	58 607	59 432	2 208	2 845	63 354	189 559
V. — År 1945	1 906	17 745	15 437	745	526	12 947	49 306
» — » 1944	1 114	18 625	15 083	720	625	14 563	50 730
» — » 1943	1 310	16 767	13 543	665	641	12 610	45 536
» — » 1942	1 122	18 044	14 340	713	637	13 683	48 539
» — » 1941	1 365	16 295	14 014	778	645	14 664	47 761

de 1941 à 1945.

Kuolleet — Döda — Décès 1943				Kuolleet — Döda — Décès 1944				Kuolleet — Döda — Décès 1945			
kotipaikka- kunnalla inom hemorten au lieu de domicile	vieraalla paikka- kunnalla utom hemorten en dehors du lieu de domicile	ulkomailla utomlands à l'étranger	yhteensä summa total	kotipaikka- kunnalla inom hemorten au lieu de domicile	vieraalla paikka- kunnalla utom hemorten en dehors du lieu de domicile	ulkomailla utomlands à l'étranger	yhteensä summa total	kotipaikka- kunnalla inom hemorten au lieu de domicile	vieraalla paikka- kunnalla utom hemorten en dehors du lieu de domicile	ulkomailla utomlands à l'étranger	yhteensä summa total
5 155	1 845	58	7 058	5 002	2 512	87	7 601	5 397	1 721	129	7 247
4 814	1 495	40	6 349	5 067	1 723	30	6 820	4 927	1 654	85	6 666
173	100	11	284	218	82	20	320	192	81	34	307
3 849	1 202	15	5 066	4 108	1 224	19	5 351	3 992	1 180	34	5 206
3 967	3 168	24	7 159	3 218	4 893	28	8 139	1 882	1 056	27	2 965
2 038	496	6	2 540	2 362	562	4	2 928	2 291	563	12	2 866
4 026	977	8	5 011	4 443	1 035	7	5 485	4 494	1 096	51	5 641
5 035	1 268	65	6 368	5 882	1 447	58	7 387	5 568	1 380	316	7 264
3 020	889	18	3 927	3 293	1 151	33	4 477	3 426	1 151	103	4 680
1 362	401	11	1 774	1 201	729	292	2 222	1 050	784	393	2 227
—	—	—	—	—	—	—	—	4	4 192	41	4 237
33 439	11 841	256	45 536	34 794	15 358	578	50 730	33 223	14 858	1 225	49 306
7 726	2 621	88	10 435	7 225	3 709	134	11 068	7 710	2 593	232	10 535
25 713	9 220	168	35 101	27 569	11 649	444	39 662	25 513	12 265	993	38 771

4. Les raisons sur lesquelles se basent les certificats de décès ou les déclarations de décès, par département, en %
en moyenne de 1941 à 1945.

Lääni — Län Départements	Ruumiinvaus Obduction Autopsie	Sairaalaholto Sjukhusvård Soins à l'hôpital	Lääkärinto Läkarevård Soins du médecin	Kuole Övriga Autres	Yhteensä Summa Total
1941—45					
Uudenmaan — Nylands	9.7	48.6	26.6	15.1	100.0
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	1.4	33.7	36.6	28.3	100.0
Ahvenanmaa — Åland	0.7	33.4	38.8	27.1	100.0
Hämeen — Tavastehus	2.3	38.2	33.3	26.2	100.0
Viipurin — Viborgs	2.3	38.9	25.6	33.2	100.0
Mikkelin — S:t Michels	1.5	34.6	24.8	39.1	100.0
Kuopion — Kuopio	1.3	31.8	29.1	37.8	100.0
Vaasan — Vasa	1.1	28.0	35.3	35.6	100.0
Oulun — Uleåborgs	1.2	32.9	26.9	39.0	100.0
Lapin — Lapplands	1.2	34.3	23.5	41.0	100.0
Koko maa — Hela riket — Tout le pays	2.8	36.2	29.9	31.1	100.0
Kaupungit — Städer — Villes	7.1	55.2	24.8	12.9	100.0
Maaseutu — Landsbygd — Campagne	1.6	30.9	31.4	36.1	100.0
V. — År 1945	3.9	36.0	31.3	28.8	100.0
» — » 1944	2.2	36.7	29.8	31.3	100.0
» — » 1943	2.9	36.8	29.7	30.6	100.0
» — » 1942	2.3	37.2	29.5	31.0	100.0
» — » 1941	2.9	34.1	29.3	33.7	100.0

5. Les raisons sur lesquelles se basent les certificats de décès ou les déclarations de décès, suivant

N:o	Kuolemansyy ¹⁾ — Dödsorsak ¹⁾ Cause de décès	1941—			
		Ruumiinvaus Obduction Autopsie	Sairaalaholto Sjukhusvård Soins à l'hôpital	Lääkärinto Läkarevård Soins du médecin	Lääkärin suositama kuolleiden tutkimus Av lakare utford undersök- ning av den döda Examen du décès, effectué par le médecin
I	Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum	196	4 231	1 219	33
II	Morbi senectutis	11	7 149	4 680	70
III	Morbi infectionis	563	27 114	18 445	166
1000	Typhus abdominalis	5	500	63	—
1010	Paratyphus	7	379	78	—
1060	Variola	—	—	—	—
1080	Morbilli	—	33	60	1
1090	Scarlatina	3	294	59	3
1100	Pertussis	2	184	486	7
1110	Diphtheria	8	2 323	583	38
1125	Influenza	12	850	384	8
1150	Gastroenteritis acuta	76	1 845	999	19
1210	Erysipelas	3	489	146	1
1215, 1220	Angina septica. Septicaemia. Pyaemia	82	1 990	509	14
1230	Poliomyelitis anterior acuta	1	211	70	2
1240	Encephalitis epidemica seu lethargica	7	133	39	—
1250	Meningitis cerebrospinalis epidemica	4	349	123	5
1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa	192	13 841	12 552	48
1410—1480	Alii morbi tuberculosi	84	2 955	1 086	5
1520—1530	Syphilis congenita seu acquisita. Lymphogranuloma inguinale	41	451	112	1
	Alii morbi infectionis	36	787	496	14
IV	Morbi systematis haematopoëtici et sanguinis et diatheses haemorrhagicae	75	848	509	6
V	Morbi nutritionis et secretionis internae	63	1 019	582	7
VI	Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum	318	7 415	6 171	158
VII	Morbi organorum circulationis	950	13 453	19 836	1 123
VIII	Morbi organorum respirationis	450	5 803	5 455	55
IX	Morbi organorum digestionis	284	4 945	1 191	29
X	Morbi organorum uropoëticorum	109	1 968	1 187	8
XI	Morbi organorum genitalium	27	561	247	2
XII	Morbi gravidarum et puerperarum	220	1 127	134	13
XIII	Morbi ossium et articulorum	7	368	247	—
XIV	Morbi systematis cutanei et subcutanei	2	65	26	—
XV	Tumores	436	7 461	10 955	33
XVI	Intoxicaciones chronicae	8	42	22	10
XVII	Mors violenta, non naturalis	3 042	3 597	1 333	1 758
A	Casus mortiferi	1 619	3 079	1 109	1 234
B	Suicidium	665	437	213	465
C	Homicidium	758	81	11	59
XVIII	Causa mortis ignota, non indicata, male definita	56	310	178	150
	Yhteensä — Summa — Total	6 817	87 476	72 417	3 621

¹⁾ Kuolemansyyden suomenkieliset nimitykset ovat julkaisussa S.V.T. VI. B:101 taulullitteessa 1. — ²⁾ Dödsorsakernas benämningar på svenska

raalahoido» käsittää paitsi sairaaloissa kuolleet, myös välittömästi ennen kuolemaa sairaalahoidtoa saaneet. Ryhmä »lääkärin» käsittää sellaiset tapaukset, joissa lääkäri on todennut kuoleman aiheuttaneen taudin riippumatta siitä, onko asianomainen saanut lääkärihoitoa vai ei. Ryhmä »ruumiin» käsittää etupäässä sellaiset tapaukset, joissa ei ole turvauduttu ennakkohoitoon; joku osa tästä ryhmästä on kuitenkin sairaala- tai lääkärihoitoa saaneita.

Sairalahoidtoa saaneiden osuus oli v. 1938 30.1 %. Tavanmukainen suhdeluvun nousu jäi vv. 1939—40 hyvin vähäiseksi. Kuten taulusta n:o 4 huomaamme, tapahtui vuonna 1941 jo nousua, mikä jatkui v. 1942 edelleen; vuodesta 1943 alkaen oli sen jälkeen pientä laskua vuoteen 1945. Sen sijaan lääkärihoidon saannin vaikeutuessa lääkärihoitoa saaneiden osuus väheni vuodesta 1938, jolloin se oli 35.0 %. Vuonna 1941 vastaava suhdeluku oli vain 29.3 %. Pysyttyään välivuosina melko muuttumattomana lääkärihoidon osuus väliarvauksen jälkeen v. 1945 nousi 31.3 %:iin.

omfattar gruppen »sjukhusvård» utom döda på sjukhus även personer, som omedelbart före sin död erhållit sjukhusvård. Gruppen »läkarvård» omfattar sådana fall, då en läkare fastställt den sjukdom som lett till döden, vare sig sjukdomen föranlett läkarvård eller icke. Gruppen »obduktion» omfattar främst sådana fall, som icke tidigare blivit föremål för vård; en del av gruppen utgöres dock av fall, som erhållit sjukhus- eller läkarvård.

Andelen av de fall, som erhållit sjukhusvård, var år 1938 30.1 %. Den sedvanliga relativa ökningen var åren 1939—40 mycket obetydlig. Såsom av tabell n:o 4 framgår skedde år 1941 redan en ökning i relationstalet, vilket fortsatte år 1942; fr. o. m. år 1943 konstateras därefter en smärre nedgång ända till år 1945. Däremot minskades andelen av de fall, som erhållit läkarvård, i jämförelse med år 1938, då den utgjorde 35.0 %, på grund av svårigheten att erhålla läkarvård. År 1941 var motsvarande relationstal endast 29.3 %. Efter att ha hållit sig under de mellanliggande åren någorlunda oförändrad ökades läkarvårdens andel efter vapenstilleståndet år 1945 till 31.3 %.

la cause de décès, nombres totaux absolus et nombres proportionnels, en moyenne, de 1941 à 1945.

1945

Sairalahoidon t. m. s. k. k. k. k. Rapport av sjukvårdens barnmorska i. d. d. Rapport de l'infirmerie, de la sage-femme etc.	Omaisten tai vieraiden henkilöiden k. k. k. k. Rapport av de egna eller främmande personer Rapport des parents ou des étrangers	Yhteensä Summa Total	Ruumiin autopsia Obduction	Sairalahoidon Sjukhusvård Soins à l'hôpital	Lääkärihoito Läkarvård Soins du médecin	Muita Övriga Autres	Yhteensä Summa Total	Oikeuslaita kuolleet Anteiglig dödsorsak Cause de décès prénommée	
790	3 529	9 998	2.0	42.3	12.2	43.5	100.0	127	1.3
348	16 424	28 682	(0.04)	25.0	16.3	58.7	100.0	221	0.8
639	10 576	57 503	1.0	47.1	32.1	19.8	100.0	886	1.5
—	19	587	0.9	85.2	10.7	3.2	100.0	16	2.7
4	35	503	1.4	75.3	15.5	7.8	100.0	19	3.8
—	1	1	—	—	—	100.0	100.0	—	—
7	93	194	—	17.0	30.9	52.1	100.0	6	3.1
8	38	405	0.7	72.6	14.6	12.1	100.0	9	2.2
40	690	1 409	0.1	13.1	34.5	52.3	100.0	10	0.7
80	404	3 496	0.2	66.4	16.7	16.7	100.0	82	2.3
26	625	1 405	0.9	24.9	27.3	46.9	100.0	112	8.0
98	2 071	5 108	1.5	36.1	19.6	42.8	100.0	117	2.3
4	68	711	0.4	68.8	20.5	10.3	100.0	10	1.4
33	316	2 944	2.8	67.6	17.3	12.3	100.0	55	1.9
3	30	317	0.3	66.6	22.1	11.0	100.0	6	1.9
—	33	212	3.3	62.7	18.4	15.6	100.0	13	6.1
6	90	577	0.7	60.5	21.3	17.5	100.0	34	5.9
219	4 738	31 590	0.6	43.8	39.7	15.9	100.0	133	0.4
77	543	5 350	1.6	55.2	31.5	11.7	100.0	152	2.8
2	19	626	6.5	72.1	17.9	8.5	100.0	13	2.1
32	703	2 068	1.7	38.1	24.0	36.2	100.0	99	4.8
3	122	1 563	4.8	54.2	32.6	8.4	100.0	42	2.7
10	302	1 983	3.2	51.4	29.3	16.1	100.0	46	2.3
313	6 422	20 797	1.5	35.7	29.7	33.1	100.0	392	1.9
378	13 660	49 400	1.9	27.2	40.2	30.7	100.0	1 284	2.6
274	4 349	16 386	2.7	35.4	33.3	28.6	100.0	533	3.3
33	1 003	7 485	3.8	66.1	15.9	14.2	100.0	180	2.4
20	390	3 682	3.0	53.4	32.2	11.4	100.0	70	1.9
2	75	914	3.0	61.4	27.0	8.6	100.0	15	1.6
25	103	1 622	13.5	69.5	8.3	8.7	100.0	15	0.9
8	243	873	0.8	42.1	28.3	28.8	100.0	18	2.1
2	24	119	1.6	54.6	21.9	21.9	100.0	2	1.7
116	3 195	22 196	2.0	33.6	49.3	15.1	100.0	469	2.1
—	22	104	7.7	40.4	21.1	30.8	100.0	3	2.9
62	5 536	15 328	19.8	23.5	8.7	48.0	100.0	285	1.9
57	3 954	11 052	14.6	27.9	10.0	47.5	100.0	195	1.8
5	1 327	3 112	21.4	14.0	6.9	57.7	100.0	55	1.8
—	255	1 164	65.1	7.0	0.9	27.0	100.0	35	3.0
51	2 492	3 237	1.7	9.6	5.5	83.2	100.0	58	1.8
3 074	68 467	241 872	2.8	36.2	29.9	31.1	100.0	4 646	1.9

Kuolemansyyn määrittämisen perusteet vv. 1941—45 on esitetty taulussa n:o 5. Siitä selviää myös, miten paljon eri kuolemansyihin kuolleista on saanut sairaala- tai lääkärinhoitoa ennen kuolemaansa ja miten paljon on kuollut saamatta asiantuntevaa hoitoa.

Taulusta käy selville, että useimpien tautien kohdalta on turvauduttu enemmän sairaalahoittoon kuin lääkärinhoitoon, jota — kuten mainittiin — on ollut sodan aikana vaikeampi saada. Koska sairaalahoidon osuus siis yleensä on huomattavasti noussut vuodesta 1938, sairaala- ja lääkärinoidon yhteinen osuus on yleensä pysynyt vuoden 1938 tasolla ja eräissä tapauksissa melkoisesti noussutkin siitä.

Enemmän on turvauduttu sairaala- ja lääkärin hoitoon eräissä tartuntataudeissa, sukupuolielinten taudeissa, vertamuodostavien elinten, veren ja verenvuototaudeissa sekä virtsaelinten taudeissa. Sen jälkeen seuraavat järjestyksessä kasvaimet, ruoansulatuselinten taudit sekä raskaustilan- ja synnytystaudit. Paljon vähemmän on sairaala- ja lääkärinhoitoa sitävastoin käytetty m. m. vanhuudentaudeissa sekä kehitysvirheissä ja vastasyntyneiden taudeissa. Se seikka, että vastasyntyneiden taudeissa turvaudutaan jatkuvasti suhteellisen vähän lääkärinapuun, on omiaan lisäämään pienten lasten kuolleisuutta.

2. Ilmoitettujen kuolemansyiden luotettavuus ja tarkkuus. Otaksuttava ja tuntematon kuolemansyy.

Kuolemansyytilaston luotettavuus (vrt. taulua n:o 5) riippuu ratkaisevasti siitä, missä määrin ilmoitetut kuolemansyyt perustuvat lääkärin havaintoihin. Luotettavimmat ovat ne tapaukset, joissa lääkäri on itse todennut kuolemansyyn joko ennen kuolemaa tapahtuneen hoidon ja tutkimuksen tai kuoleman jälkeen ruumiinavauksen perusteella. Lääkärin suorittama kuolleen tutkimus, joka useimmissa tapauksissa merkitsee »nähty ruumiin», on rinnastettava lähinnä omaisten tai muiden kertomukseen perustuviin tapauksiin; poikkeuksena ovat tapaturman aiheuttamat kuolemantapaukset.

Lääkärin toteamat kuolemansyyt (kuolintodistusten ja -ilmoitusten peruste: ruumiinavaus, sairaalahoido tai lääkärinhoito) muodostivat vv. 1941—45 keskimäärin 68.9 % mainittuina vuosina ilmoitetuista kuolemantapauksista. Vuonna 1938 oli vastaava prosentti 67.9. Tapauksia, joissa piiri- ja kaupunginlääkärit olivat merkinneet kuolemansyyn otaksuttavaksi oli vv. 1941 ja 1942 2.1 %, v. 1943 2.2 %, v. 1944 1.9 % ja v. 1945 1.3 % kaikista. Vuonna 1938 oli vastaava prosenttiluku 2.4. Kokonaan tuntemattomaksi oli kuolemansyy jäänyt vv. 1941, 1942 ja 1944 1.3 %:ssa tapauksista sekä v. 1943 1.2 %:ssa ja v. 1945 1.6 %:ssa tapauksista; keskimäärin jäi kuolemansyy kokonaan tuntemattomaksi vv. 1941—45 1.3 %:ssa tapauksista (v. 1938 1.6 %).

De grunder, enligt vilka dödsorsakerna bestämts åren 1941—45 framställas i tabell n:o 5. Därav framgår även, huru många av de på grund av olika dödsorsaker avlidna erhållit sjukhus- eller läkarvård före sin död och huru många avlidit utan att ha erhållit sakkunnig vård.

Av tabellen framgår, att man i fråga om de flesta sjukdomar anlitat sjukhusvård i större utsträckning än läkarvård, vilken — såsom nämnts — varit svårare att erhålla. Emedan alltså sjukhusvårdens andel i allmänhet betydligt stigit sedan år 1938, har sjukhus- och läkarvårdens gemensamma andel hållit sig på 1938 års nivå och i vissa fall t. o. m. i viss mån överskridit denna.

Anlitandet av sjukhus- eller läkarvård har varit vanligast ifråga om vissa infektionssjukdomar, köns-sjukdomar, blodbildande organens, blodets och blödnings-sjukdomar samt urinorganens sjukdomar. Därefter följa svulster, matsmältningsorganens sjukdomar samt havandeskaps- och förlossningssjukdomar. Mycket mindre vanlig har sjukhus- och läkarvård däremot varit bl. a. vid ålderdomssjukdomar, bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda. Den omständigheten, att man vid sjukdomar hos nyfödda fortfarande i relativt liten utsträckning anlitar läkarvård, bidrar säkert till att öka spädbarnsdödligheten.

2. De uppgivna dödsorsakernas tillförlitlighet och noggrannhet. Sannolik och obekant dödsorsak.

Dödsorsaksstatistikens tillförlitlighet (jmf. tabell n:o 5) beror i avgörande grad av i vilken utsträckning de uppgivna dödsorsakerna grunda sig på läkares iakttagelser och utlåtanden. Mest tillförlitliga äro de fall, då en läkare själv konstaterat dödsorsaken, antingen genom att han vårdat och undersökt patienten före dödsfallet eller på grund av efter dödsfallet verkställd obduktion. Av läkare verkställd undersökning av den döda, som vanligen endast innebär att han sett liket, bör närmast jämföras med de fall som stöda sig på berättelser av anhöriga eller andra; undantag utgöra dödsfall till följd av olyckshändelse.

De av läkare konstaterade dödsorsakerna (dödsattesten eller dödsanmälan grundar sig på obduktion, sjukvård eller läkarvård) utgjorde åren 1941—45 i medeltal 68.9 % av de under dessa år anmälda dödsfallen. År 1938 var motsvarande procenttal 67.9. Såsom sannolika hade provinsial- och stadsläkarna antecknat dödsorsakerna åren 1941 och 1942 i 2.1 % av fallen, år 1943 i 2.2 %, år 1944 i 1.9 % och år 1945 i 1.3 % av totalantalet. År 1938 var motsvarande procenttal 2.4. Dödsorsaken förblev h. o. h. obekant åren 1941, 1942 och 1944 i 1.3 % av fallen, samt år 1943 i 1.2 % och år 1945 i 1.6 % av fallen; i medeltal förblev dödsorsaken h. o. h. obekant åren 1941—45 i 1.3 % av fallen (år 1938 1.6 %).

3. Kuolemansyyt.

Yksityiskohtaiset tiedot vuosien 1941—45 kuolleisuudesta on esitetty eri julkaisussa (S. V. T. VI. B:101). Yleiskatsauksena esitetään seuraavassa taulussa n:o 6 kuolleet kuolemansyryhmittäin prosentteina kaikista kuolleista ja suhteessa keskväkiluvun 100 000 henkeä kohden.

3. Dödsorsakerna.

Detaljerade uppgifter om dödsorsakerna åren 1941—45 ha tryckts i en särskild publikation (F. O. S. VI. B:101). Följande tabell n:o 6 ger en översikt av de döda inom olika dödsorsaksgrupper i procent av samtliga döda och i proportion till 100 000 personer av medelfolkmängden.

6. Décès par groupes de cause de décès.

N:o	Kuolemansyy—Dödsorsak Cause de décès	Kuolleita maassa-asuvan väestön keskväkiluvun 100 000 henkeä kohden Döda på 100 000 personer av medelfolkmängden för den i riket bosatta befolkningen Décès pour 100 000 personnes de la population moyenne de facto							% kuolleista 1 % av döda Pour 100 décès	
		1938	1936—40			1941—45			1936 —40	1941 —45
		M. sp. B. k. L. d. s.	Mp. Mk. S. m.	Np. Kvk. S. f.	M. sp. B. k. L. d. s.	Mp. Mk. S. m.	Np. Kvk. S. f.	M. sp. B. k. L. d. s.		
I	Vitia primae conformationis. Morbi neo- natorum	60.2	67.0	48.9	57.7	63.6	44.2	53.5	4.3	4.1
II	Morbi senectutis	149.6	131.9	194.4	163.9	127.9	177.2	153.5	12.2	11.9
III	Morbi infectionis	301.4	341.7	292.7	316.6	350.3	268.4	307.8	23.6	23.8
1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa	171.5	191.1	162.0	176.2	202.4	138.2	169.1	13.1	13.1
1410—1480	Alii morbi tuberculosis	28.0	32.9	26.7	29.7	32.2	25.3	28.6	2.2	2.2
IV	Morbi systematis haematopoëtici et sang- vinis et diatheses haemorrhagicae ...	8.9	7.2	10.2	8.7	7.5	9.2	8.4	0.6	0.6
V	Morbi nutritionis et secretionis internae	11.8	9.8	15.5	12.8	9.5	11.6	10.6	1.0	0.8
VI	Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum	107.5	96.9	124.5	111.1	99.9	121.8	111.3	8.3	8.6
VII	Morbi organorum circulationis	261.8	297.5	242.0	269.0	310.9	221.5	264.4	20.0	20.4
VIII	Morbi organorum respirationis	104.6	120.9	92.7	106.4	103.0	73.5	87.7	7.9	6.8
IX	Morbi organorum digestionis	39.2	47.5	31.8	39.5	48.8	32.0	40.1	2.9	3.1
X	Morbi organorum uropoëticorum	22.4	23.6	22.0	22.8	22.8	16.9	19.7	1.7	1.5
XI	Morbi organorum genitalium	5.9	8.0	2.3	5.0	8.2	1.9	4.9	0.4	0.4
XII	Morbi gravidarum et puerperarum ...	9.0	—	18.1	9.3	—	16.7	8.7	0.7	0.7
XIII	Morbi ossium et articularum	4.9	4.8	6.1	5.5	4.1	5.2	4.7	0.4	0.4
XIV	Morbi systematis cutanei et subcutanei..	0.9	0.8	0.7	0.7	0.6	0.7	0.6	0.1	0.1
XV	Tumores	118.1	114.4	114.2	114.3	118.9	118.7	118.8	8.5	9.2
7000—7060	Carcinoma	105.9	102.9	102.7	102.8	107.4	107.4	107.4	7.7	8.3
7500—7800	Alii tumores	12.2	11.5	11.5	11.5	11.5	11.4	11.4	0.8	0.9
XVI	Intoxicationes chronicae	0.9	1.8	0.2	1.0	1.0	0.1	0.6	0.1	0.0
XVII ¹⁾	Mors violenta, non naturalis	72.6	118.7	31.6	74.1	131.0	36.8	82.0	5.5	6.3
XVIII	Causa mortis ignota, non indicata, male definita	21.6	31.0	16.9	23.8	24.8	10.4	17.3	1.8	1.3
	Yhteensä — Summa — Total	1 301.3	1 423.5	1 264.8	1 342.2	1 432.8	1 166.8	1 294.6	100.0	100.0

Taulussa n:o 7 esitetään tärkeimpien kuolemansyiden aiheuttamat kuolemantapaukset lääneittäin keskväkiluvun 100 000 henkeä kohden.

Vaikka eri kuolemansyiden yleisyydessä on havaittavissa sota-ajan poikkeuksellisten olojen vaikutusta, voidaan kuitenkin panna merkille, että kokonais-siviilikuolleisuus jopa alittaa vuoden 1938 tason. Tämä hyvä tulos todistaa sitä, että sota-ajasta huolimatta onnistuttiin suurella määrin tyydyttämään siviilipotilaiden lääkärin- ja sairaalahoidon tarve ja turvaamaan heille välttämättömien lääkeaineiden

Tabell n:o 7 utvisar länsvis antalet dödsfall, som föranletts av de viktigaste dödsorsakerna, på en medelfolkmängd av 100 000 personer.

Ehuru i frekvensen för de olika dödsorsakerna kan spåras inverkan av de exceptionella förhållandena under kriget, kan man dock lägga märke till, att den totala civila dödligheten till och med underskrider nivån för år 1938. Detta goda resultat är ett bevis för att man trots kriget lyckades i stor mån tillfredsställa civilpatienternas behov av läkar- och sjukhusvård och säkra dem tillgång till nödvändiga medikamenter.

¹⁾ Ilman n:o 8950. — Utan n:o 8950. — N:o 8950 non compris.

7. Décès pour 100 000 personnes de la population moyenne de facto, par département, de 1941 à 1945.

Lääni — Län — Départements	Morbi senectutis II	Morbi infectionis				Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum VI	Morbi organorum circulatoris VII	Morbi organorum respiratoris VIII	Tumores		Alii morbi)	Yhteensä — Summa Total
		Tuberculosis pulmonum, latyrigis. Pleuritis tuberculosa 1 400	Alii morbi tuberculosis 1 410- 1 480	Alii morbi infectionis)	Carcinoma 7 000- 7 060				Alii tumores 7 500- 7 800			
1941—45												
Uudenmaan — Nylands	91.9	150.0	17.9	80.4	108.3	277.2	87.2	120.7	13.9	254.6	1 202.1	
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	158.4	185.7	27.4	96.1	110.9	253.6	80.4	120.9	11.8	226.6	1 271.8	
Ahvenanmaa — Åland	140.5	131.2	47.4	97.7	138.6	306.0	87.4	205.6	25.1	277.2	1 456.7	
Hämeen — Tavastehus	155.0	158.9	25.3	92.9	115.2	258.6	74.8	112.7	13.6	229.2	1 236.2	
Viipurin Viborgs	154.9	130.8	19.5	94.3	109.8	273.8	76.2	117.2	10.5	249.9	1 236.9	
Mikkelin — St Michels	240.8	123.5	25.2	103.3	132.2	326.1	86.6	101.3	10.7	252.9	1 402.6	
Kuopion — Kuopio	183.4	161.6	33.5	122.8	105.5	284.4	93.5	87.3	9.7	266.0	1 347.7	
Vaasan Vasa	156.7	208.3	35.9	107.5	112.2	255.8	97.5	105.4	10.9	246.2	1 336.4	
Oulun Uleåborg	174.9	223.9	45.2	179.1	103.7	227.2	100.4	78.3	8.4	276.3	1 417.4	
Lapin — Lapplands	123.9	208.8	53.0	240.3	116.4	189.7	125.4	64.6	9.1	310.5	1 441.7	
Koko maa — Hela riket — Tout les pays	153.5	169.1	28.6	110.1	111.3	264.4	87.7	107.4	11.4	251.1	1 294.6	
Kaupungit — Städer — Villes												
Maaseutu — Landsbygd — Campagne..	69.8	156.2	18.8	90.1	107.6	265.0	83.2	106.7	13.3	258.4	1 169.1	
V. — År 1945	179.9	173.1	31.7	116.3	112.5	264.2	89.2	107.6	10.8	248.8	1 334.1	
» — » 1944	135.8	158.1	29.0	128.4	111.7	248.8	93.1	114.1	11.7	273.4	1 304.1	
» — » 1945	159.4	164.9	28.1	141.4	113.1	264.7	104.0	111.0	11.0	254.7	1 352.3	
» — » 1943	139.7	165.2	27.5	92.6	104.0	255.0	77.6	104.9	11.9	241.8	1 220.2	
» — » 1942	170.8	189.4	30.2	89.5	115.3	274.3	83.9	106.6	11.6	234.8	1 306.4	
» — » 1941	162.2	168.1	28.3	97.7	112.5	279.6	79.7	100.0	11.0	250.3	1 289.3	

saanti. Viitattakoon esim. keuhkokuumeeseen nähden uusien hoitomenetelmien käytäntöontuloon maassamme vuoden 1940 vaiheilla.

Vanhuudentaudeista aiheutuneiden kuolemantapausten luvussa oli huomattava nousu vuodesta 1941 vuoteen 1942; lukuunottamatta vuotta 1944 tämä kuolleisuus tästä sitten laski alle vuoden 1938 tason.

Kasvaimista mainittakoon, että kuoleman aiheutuneiden syöpätapausten luvussa on huomattavaa nousua vv. 1944 ja 1945, mikä ainakin osittain johtuneet tarkemmasta diagnostisoinnista.

Vaikka sota-aikana ravitsemus- ja asuntotilanne maassa suuresti huononi ja siviiliväestöä kohtasivat muut rasitukset, ei tuberkuloosikuolleisuus — tilapäisiä huippuja lukuunottamatta — puheenaolevana jaksona suoranaisesti kasvanut, mutta aikaisempi aleneva suunta pysähtyi. Tämä on havaittavissa myös läänittäisestä tilastosta yli koko maan. Mainittakoon samalla, että keuhkotautikuolleisuuden osalta tilanne nuorten ja keski-ikäisten miesten kohdalla huononi. Tämä oli ilmeisesti syy-yhteydessä sotaan, lähinnä vaikeisiin rintamaoloihin esim. korsuissa valitsevaan asumisahtauteen. Poikkeuksellisen paljon aiheutti keuhkotauti kuolemantapauksia vuonna 1942. Tämä ilmeni koko maassa ja johtui ilmeisesti mainitun vuoden vaikeasta ravintotilanteesta sekä siitä, että mahdollisuudet parantolahoitoon osittain keskeytyivät uuden sodan puhjetessa v. 1941.

Tartuntataudeista mainittakoon edelleen, että vv 1941 ja 1942 tulirokkoon, hinkuyskään ja kurkkumätään kuolleiden määrä keskiväkiluvun 100 000 henkeä kohden, 18.1 ja 12.8, alittivat vuoden 1938 tason (19.9); seuraavana kolmena vuotena suhdeluvut nousivat 27.4:een, 42.9:een ja 40.4:een. Niinä vuo-

Härvid må t. ex. för lunginflammationens vidkommande påpekas, att man omkring år 1940 tog i bruk nya terapeutiska metoder.

I antalet dödsfall, som föranletts av ålderdomssjukdomar, märkes en betydande ökning från år 1941 till 1942; med undantag av år 1944 sjönk denna dödlighet sedan under 1938 års nivå.

I fråga om tumörer må anföras, att antalet dödsfall, föranledda av kräfta, uppvisa en betydande ökning åren 1944 och 1945, vilket åtminstone delvis torde bero på noggrannare diagnostik.

Fastän näringstillståndet och bostadsförhållandena i landet under kriget kraftigt försämrades och civilbefolkningen blev utsatt för andra påfrestningar, visade tuberkulosdödligheten icke — med undantag av tillfälliga toppar — under nu undersökta period en direkt ökning, men däremot en stagnation i den tidigare nedgående tendensen. Av statistiken för de olika länen framgår att detta varit fallet över hela riket. Det må härvid nämnas, att i fråga om lungsotsdödligheten situationen för unga och medelålders män försämrades. Detta stod tydligen i samband med kriget, närmast med de svåra förhållandena vid fronten t. ex. trångboddhet i korsun. Exceptionellt talrika voro dödsfallen i tuberkulos år 1942. Detta kunde märkas i hela riket och stod tydligen i samband med det svaga näringstillståndet samt därmed, att möjligheterna till sanatorievård delvis upphörde vid utbrottet av det nya kriget år 1941.

Om infektionssjukdomarna må nämnas, att relationstalen per 100 000 personer av medelfolkmängden för döda i skarlakansfeber, kikhosta och difteri åren 1941 och 1942, 18.1 och 12.8, underskredo nivån för år 1938 (19.9); under de tre följande åren stego relationstalen till 27.4, 42.9 och 40.4. Under de år, då

*) 1 000—1 310, 1 500—1 610. *) IV, V, IX—XIV, XVI, 8 500, 8 510, 8 900, 8 960, XVIII.

sina, jolloin ravitsemustilanne maassamme oli heikko, on erityisesti äkillisellä maha- ja suolitulehduksella ollut tavallista suurempi vaikutus kuolleisuuteen. Niinpä keskiväkiluvun 100 000 henkeä kohden tämä kuolleisuus, joka v. 1938 oli ollut 15.6, oli v. 1941 29.2; vv. 1942—45 olivat suhdeluvut vastavasti 24.4, 17.2, 32.2 ja 33.7. Influenssaan kuolleita oli sitävastoin viisivuotiskautena 1941—45 huomattavan vähän, keskiväkiluvun 100 000 henkeä kohden keskimäärin 7.5 tapausta, vastaten 27.1:ta vuonna 1938, jolloin voimakas influenssaepidemia raivosi.

Hengityselinten taudista mainittakoon, että uusien hoitomenetelmien käytäntöontulo vuoden 1940 vaiheilla, josta jo aikaisemmin mainittiin, alensi maamme keuhkokuumeekuolleisuutta. Keuhkokuumeekuolleisuudessa tapahtui kuitenkin paha takaisku vuonna 1944; vuonna 1945 tämä kuolleisuus oli samoin korkealla. Ensinmainittuna vuonna se oli keskiväkiluvun 100 000 henkeä kohden 84.6 ja jälkimmäisenä vielä 78.0; nämä takaiskut kohdistuivat melkein kokonaan pieniin lapsiin.

näringstillståndet i landet var svagt, har dödligheten mera än vanligt påverkats av akut mag- och tarm-inflammation. Sålunda var dödligheten i denna sjukdom, som år 1938 varit 15.6 per 100 000 personer av medelfolkmängden, år 1941 29.2; åren 1942—45 voro relationstalen resp. 24.4, 17.2, 32.2 och 33.7. Influensan medförde däremot under femårsperioden 1941—45 proportionsvis få dödsfall, i medeltal per 100 000 personer av medelfolkmängden 7.5 fall mot 27.1 år 1938, då en stark influensaepidemi rasade.

Beträffande andningsorganens sjukdomar må anföras, att omkring år 1940 nya terapeutiska metoder togos i bruk — varom tidigare redan nämnts — vilket medförde en nedgång i lunginflammationsdödligheten. Ett svårt bakslag inträffade dock år 1944; även år 1945 var lunginflammationsdödligheten fortfarande hög. Förstnämnda år var den per 100 000 personer av medelfolkmängden 84.6 och under det senare året ännu 78.0; dessa bakslag hänförde sig nästan helt och hållet till spädbarnen.

8. Personnes mortes de maladies de grossesses et d'accouchement (XII, 5 500—5 700).

Vuonna År Années	Synnyttäjän ikä, täytettyjä vuosia — Barnaföderskornas ålder, fyllda år — Âge des femmes accouchées, ans							
	—19	20—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—	Yht.
	Kuolleet 1 000 synnyttäjää kohden ¹⁾ — Döda i % av barnaföderskorna ¹⁾ — Décès en % des femmes accouchées ¹⁾							
1941	4.8	2.8	3.1	2.5	4.3	6.8	(10.8)	3.4
1942	(4.8)	4.8	3.6	3.8	5.1	4.3	(4.9)	4.2
1943	(5.7)	3.2	3.6	4.5	4.1	6.0	(6.6)	4.1
1944	6.0	4.0	3.9	4.1	4.4	7.7	(10.7)	4.4
1945	4.5	3.0	3.2	4.3	4.8	7.2	(7.8)	4.0
1941—45	5.1	3.5	3.4	3.8	4.5	6.5	8.2	4.0

Taulukosta n:o 8 selviävät raskaustilan ja synnytystauteihin kuolleet 1 000 synnyttäjää kohden ryhmitettyinä iän mukaan vv. 1941—45. Suhteellisesti vähiten sattui raskaustilan ja synnytystautien kuolemantapauksia iässä 20—29 vuotta. Alle 19-vuotiailla oli kuolemanvaara näiden tautien kohdalla paljon suurempi; vielä enemmän se suureni siirryttäessä yli 40 vuoden ikärajan.

Tapaturmakuolleisuus nousi koko sodan ajan keskeytymättä. Tapaturmien lukua vuosina 1941—45 valaisee seuraava taulu.

Av tabell n:o 8 framgår antalet döda i havandeskaps- och förlossningssjukdomar, per 1 000 barnaföderskor, grupperade enligt ålder åren 1941—45. Relativt taget minst var dödligheten i havandeskaps- och förlossningssjukdomar i åldern 20—29 år. För kvinnor i åldern under 19 år var dödsrisken vid dessa sjukdomar mycket större; ännu mera steg den ovanför åldersgränsen 40 år.

Dödligheten på grund av olycksfall steg oavbrutet under hela kriget. Antalet olycksfall under åren 1941—45 framgår av följande tabell.

9. Cas de décès, causés par accidents, de 1938 à 1945.

Kuolemansyy Dödsorsak Cause de décès	Vuosi — År — Années							
	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
8500 Submersio	532	494	494	525	461	653	559	722
8520 Combustio	117	134	99	126	160	148	142	113
8530 Congelatio	5	12	31	22	26	12	18	32
8570 Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	765	766	849	788	913	930	981	1 262
8580 Vulnus punctum, incisum, scissum	19	21	16	21	11	22	20	24
8590 Vulnus sclopetarium	53	56	92	136	119	128	132	129
8600 Intoxicatio acuta	80	47	111	178	196	155	316	176
²⁾ Alii casus mortiferi	162	123	165	138	139	159	120	140
Yhteensä — Summa — Total	1 733	1 653	1 857	1 934	2 025	2 207	2 288	2 598

¹⁾ Sulkuihin on merkitty ne luvut, jotka perustuvat vähemmän kuin kymmeneen tapaukseen. — Inom parentes de siffror, som grunda sig på mindre än tio fall.

²⁾ 8 510, 8 540, 8 550, 8 560, 8 602 8 604, 8 606, 8 610, 8 650.

Edellä olevassa taulukossa kiintyy huomio ennen kaikkea äkillisten myrkytysten tavattomaan lisääntymiseen, mikä kuolintodistusten mukaan on johtunut toisaalta puuhiili- ja puukaasutinautojen aiheuttamista häämyrkytyksistä, toisaalta puuspriin ja muiden myrkyllisten nesteiden käytöstä juovutus-tarkoituksiin. Merkille pantavaa on myös ampuma-haavoista ja paleltumisista samoin kuin ruhje- ja murtumavammoista aiheutuneiden kuolemantapausten lisääntyminen sota-aikana.

Sota-aikana itsemurhien on yleensä voitu havaita vähentyneen. Tämä ilmiö on havaittavissa myös vv. 1941—45. Taulu n:o 10 osoittaa itsemurhan tehneitä itsemurhatavan ja iän mukaan.

I ovananförda tabell fäster man sig framför allt vid den kraftiga ökningen av akuta förgiftningar. Enligt dödsattesterna har ökningen förorsakats dels av osförgiftningar, som framkallats av bilar med träkols- och träförgasare, dels av förtäring av träsprit och andra giftiga vätskor i berusningssyfte. Anmärkningsvärd är även ökningen av dödsfall, som förorsakats av skottsår och förfrysning samt kross- och brottskador.

Under krig har man i allmänhet kunnat iakttaga en minskning av självmorden. Detta fenomen observerades även åren 1941—45. Tabell n:o 10 utvisar antalet personer, som begått självmord, enligt sättet, på vilket självmordet utförts, och enligt ålder.

10. Mode de suicide par âge, nombres totaux de 1941 à 1945.

N:o	Kuolemansyy — Dödsorsak Cause de décès	—24 v. — år ans		25—64 v. år — ans		65 v. — år — ans		Yhteensä — Summa Total					
		Mp. — S. m.	Np. — S. f.	Mp. — S. m.	Np. — S. f.	Mp. — S. m.	Np. — S. f.	Mp. — S. m.	Np. — S. f.	Kaupungit Städer Villes	Maaseutu Landsbygd Campagne		
1941—45													
8 700	Submersio	18	14	96	74	15	7	129	95	57	167		
8 710	Strangulatio	64	12	685	130	122	21	871	163	308	726		
8 720	Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	17	9	97	23	13	9	127	41	67	101		
8 730	Vulnus punctum, incisum, scissum	5	—	63	8	13	1	81	9	31	59		
8 740	Vulnus sclopetarium	286	18	742	46	25	—	1 053	64	344	773		
8 750	Veneficium	19	32	102	165	6	4	127	201	193	135		
8 790	Alii modi suicidii	35	—	111	3	2	—	148	3	51	100		
	Yhteensä — Summa — Total	444	85	1 896	449	196	42	2 536	576	1 051	2 061		
	V.—År 1945.....	85	14	379	107	45	7	509	128	212	425		
	» » 1944.....	96	21	365	76	33	7	494	104	215	383		
	» » 1943.....	84	19	420	98	31	13	535	130	232	433		
	» » 1942.....	88	12	309	84	34	10	431	106	188	349		
	» » 1941.....	91	19	423	84	53	5	567	108	204	471		

Murhia ja tappoja (lukuunottamatta kuolemansyynimikettä 8950 »sodassa kuolleet») oli kunakin vuosista 1941—45 keskimääräinen 100 000 henkeä kohden 4.3, 5.1, 5.8, 6.2 ja 6.9. Vuosina 1943—45 ylitettiin sodanedellinen taso (v. 1938 5.4).

I gruppen mord och dråp (med undantag av dödsorsaksnummer 8950 »döda i krig») uppgick antalet dödsfall per 100 000 personer av medelfolkmängden åren 1941—45 till resp. 4.3, 5.1, 5.8, 6.2 och 6.9. Åren 1943—45 överskreds den fredstida nivån (år 1938 5.4).

11. Décès par âge et par cause de décès.

N:o	Kuolemansyy — Dödsorsak Cause de décès	Allamainitut ikäisistä kuolleet tär- Döda vid nedannämnda åldrar för- Les différents groupes d'âge suivant			
		0 v. — år ans	1—14 v. — år ans	15—29 v. — år ans	30—44 v. — år ans
	1941—45				
II	Morbi senectutis	—	—	—	—
1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa	0.6	7.2	46.2	35.0
1410—1480	Alii morbi tuberculosis	2.3	12.1	5.8	2.1
1)	Alii morbi infectionis	28.4	34.5	8.0	5.5
VI	Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sen- siorum	4.8	4.3	2.8	5.0
VII	Morbi organorum circulationis	0.1	2.5	4.2	11.9
VIII	Morbi organorum respirationis	17.0	13.0	3.2	3.9
7000—7060	Carcinoma	—	0.1	0.4	5.5
7500—7800	Alii tumores	0.1	1.0	1.0	1.4
XVII 2)	Mors violenta, non naturalis	1.2	14.4	16.0	14.8
3)	Alii morbi	45.5	10.9	12.4	14.9
	Yhteensä — Summa — Total	100.0	100.0	100.0	100.0

1) 1 000—1 310 ja 1 500—1 610. 2) paitsi — utan 8 950. 3) I, IV, V, IX—XIV, XVI ja XVIII.

Kuolemansyitä iän mukaan valaisee kolme eri taulua. Näistä taulussa n:o 11 esitetään tärkeimpien kuolemansyiden aiheuttamat kuolemantapaukset määrättyissä ikäryhmissä prosentteina kaikista samassa iässä kuolleista ja eri kuolemansyihin määrättyssä iässä kuolleet prosentteina saman kuolemansyyn kaikkiaan aiheuttamista kuolemantapauksista. Joissakin yhteyksissä tässä selostuksessa on viitattu jo muutamiin ikäsuhteista johtuviin eroavaisuuksiin. Mainittakoon tässä, että taulukossa n:o 11 »muiden tartuntatautiin» aiheuttamat kuolemantapaukset osoittavat lisäystä sodanedelliseen aikaan verrattuna alle 15 vuotiaiden keskuudessa. Hengityselinten tautteissa on lisäystä havaittavissa mainittuun aikaan verrattuna pikkulasten kohdalta; sensijaan iässä 1—59 on todettavissa vähennystä. Väkivaltaisen ja luonnottoman kuoleman aiheuttamien kuolemantapauksen osuus (ilman kuolemansyynimikettä 8950 »sodassa kuolleet») osoittaa melko tasaisesti lisäystä eri ikäluokissa edellisiin vuosiin verrattuna.

Taulusta n:o 12 selviää yksityiskohtaisemmin imeväisikäisten, leikki-ikäisten (1—6 vuotiaitten), kouluikäisten (7—14 vuotiaitten), nuorukaisikäisten (15—19 vuotiaitten), 20—59 vuotiaitten ja yli 60-vuotiaitten kuolemantapaukset eri kuolemansyiden kohdalta prosentteina kaikista näiden ikäryhmien keskuudessa sattuneista kuolemantapauksista.

Liitteenä tähän tekstikatsaukseen esitetään taulu (taululiite n:o 1, siv. 2), josta selviävät vuosina 1941—45 keskimäärin sattuneet kuolemantapaukset kuolemansyyn sekä iän ja sukupuolen mukaan keskiluvun 100 000 henkeä kohden. Tästä taulusta havaitaan, että miesten kuolleisuus yleensä on paljon suurempi kuin samassa iässä olevien naisten, suhteen vaihdellissa eri ikäryhmissä. Mainittakoon, että keuhkotautikuolleisuus maassamme on miesten keskuudessa huomattavan suuri vielä vanhempiinkin ikäluokkiin siirryttäessä.

Eri elinkeinoryhmissä toimineiden kuolemansyitä prosentteina kaikista kussakin elinkeinoryhmässä sattuneista kuolemantapauksista esittää tekstitaulu n:o 13. Liitteenä tähän tekstikatsaukseen esitetään taulu

Dödsorsakerna enligt ålder belysas i tre tabeller. Av dessa uppvisar tabell n:o 11 för olika åldersgrupper de av de viktigaste dödsorsakerna framkallade dödsfallen i procent av hela antalet i samma ålder avlidna samt för olika dödsorsaker de i en viss ålder avlidna i procent av samtliga dödsfall till följd av samma dödsorsak. I några fall har i denna redogörelse redan hänvisats till vissa olikheter i sjukdomars framträdande, som bero på åldern, under nu ifrågavarande period. Det må här nämnas, att tabell n:o 11 visar en ökning i antalet dödsfall, som förorsakats av »andra infektionssjukdomar», i jämförelse med tiden före kriget, hos barn i åldern under 15 år. För andningsorganens sjukdomar märkes en ökning, i jämförelse med nämnda tid, hos spädbarnen; däremot konstateras en minskning i åldern 1—59 år. Andelen av de dödsfall, som förorsakats av våldsam och onaturlig död (excl. dödsorsaksnomenklaternummer 8950 »döda i krig») uppvisar en något så när jämn ökning inom de olika åldersklasserna i jämförelse med tidigare år.

Av tabell n:o 12 framgår mera detaljerat för spädbarn, barn i lekåldern (1—6 år), barn i skolåldern (7—14 år), barn i ynglingåldern (15—19 år), 20—59-åringar och 60 år fyllda antalet dödsfall till följd av olika dödsorsaker i procent av samtliga dödsfall i resp. åldersgrupper.

Såsom tabellbilaga till denna textöversikt ingår en tabell (tabellbilaga n:o 1, sid. 2), varav framgår inträffade dödsfall enligt dödsorsak samt ålder och kön per 100 000 personer av medelfolkmängden, i medeltal åren 1941—45. Av denna tabell kan utläsas, att dödligheten för män överhuvud är mycket större än för kvinnor i samma ålder, i det att förhållandet varierar med olika åldersgrupper. Det må nämnas, att dödligheten i lungshot är anmärkningsvärt hög bland män ännu i äldre årsklasser.

Texttabell n:o 13 utvisar dödsorsakerna för yrkesutövare i olika näringsgrupper i procent av alla dödsfall, som inträffat inom resp. näringsgrupp. Såsom bilaga till denna textöversikt ingår en tabell (tabell-

en %, en moyenne, de 1941 à 1945.

Tärkeimpiin kuolemansyihin, % delade enligt viktigaste dödsorsaker, i % Les principales causes de décès, en %			Tärkeimpiin kuolemansyihin kuolleista allamainitun ikäisiä, % Döda enligt viktigaste dödsorsaker vid nedannämnda åldrar, i % Les principales causes de décès suivant les différents groupes d'âge, en %						
45—59 v. — år ans	60— v. — år ans	Yhteensä Summa Total	0 v. — år ans	1—14 v. — år ans	15—29 v. — år ans	30—44 v. — år ans	45—59 v. — år ans	60— v. — år ans	Yhteensä Summa Total
0.2	25.9	11.8	—	—	—	—	0.3	99.7	100.0
16.2	3.4	13.1	0.5	4.3	34.4	29.9	19.1	11.8	100.0
1.0	0.2	2.2	10.8	42.4	25.6	10.6	6.9	3.7	100.0
4.3	1.9	8.5	34.1	31.3	9.2	7.2	7.8	10.4	100.0
8.8	12.2	8.6	5.6	3.8	3.2	6.5	15.9	65.0	100.0
27.9	31.0	20.4	0.1	1.0	2.0	6.5	21.0	69.4	100.0
5.8	5.2	6.8	25.6	14.8	4.5	6.5	13.2	35.4	100.0
15.7	11.4	8.3	—	0.1	0.5	7.4	29.2	62.8	100.0
1.7	0.6	0.9	1.2	8.7	10.6	16.9	28.9	33.7	100.0
6.5	1.9	6.3	2.0	17.6	24.5	26.0	15.9	14.0	100.0
11.9	6.3	13.1	35.6	6.5	9.2	12.7	14.1	21.9	100.0
100.0	100.0	100.0	10.2	7.7	9.7	11.1	15.5	45.8	100.0

(liitetaulu n:o 2, siv. 4), josta selviävät tarkemmin kuolemansyyt ammatin mukaan. Lähinnä edellisiin vuosiin verrattuna taulukko n:o 13 ei osoita mainittavia muutoksia.

bilaga n:o 2, sid. 4), varav dödsorsakerna enligt yrke närmare framgå. I jämförelse med närmast föregående år uppvisar tabell n:o 13 icke några nämnvärda förändringar.

N:o 12. Décès par âge et par causes de décès, en moyenne, de 1941 à 1945.

N:o	Kuolemansyy ja ikä Dödsorsak och ålder Causes de décès et âge	Kuoleman- tapauksia Dödsfall Cas de décès %	N:o	Kuolemansyy ja ikä Dödsorsak och ålder Causes de décès et âge	Kuoleman- tapauksia Dödsfall Cas de décès %
	0-vuotiaat — Under 1 år Moins de 1 an			15—19 vuotiaat — år — ans	
0150	Debilitas congenita. Partus praematurus	29.0	1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis.	
1150	Gastroenteritis acuta	14.3	8570	Pleuritis tuberculosa	41.3
3520, 3530	Bronchopneumonia. Bronchitis capillaris. Pneumonia crouposa ..	15.8	1110	Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	4.6
0001	Vitia primae conformationis	4.9	8500	Diphtheria	4.0
1100	Pertussis	3.7	1410	Submersio	3.8
2640	Eclampsia infantum	3.6	8590	Tuberculosis meningum, cerebri	3.4
0250	Laesiones intra partum	3.4	4040	Vulnus sclopetarium	2.2
0300	Aliae causae mortis neonatorum ..	2.5	1450	Appendicitis	1.7
1220	Septicaemia. Pyaemia	2.5	1220	Tuberculosis miliaris	1.6
1610	Alii morbi infectionis	2.1	2360	Septicaemia. Pyaemia	1.3
1400—1480	Tuberculosis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa. Alii morbi tuberculosis	3.0		Diabetes mellitus	1.5
	Alii morbi	15.2		Alii morbi	34.6
	Yhteensä — Summa — Total	100.0		Yhteensä — Summa — Total	100.0
	1—6 vuotiaat — år — ans			20—59 vuotiaat — år — ans	
1110	Diphtheria	15.6	1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis.	
3520, 3530	Bronchopneumonia. Bronchitis capillaris. Pneumonia crouposa ..	13.8	3030	Pleuritis tuberculosa	29.0
1410	Tuberculosis meningum cerebri	9.8	7010	Morbi myocardii	9.2
1150	Gastroenteritis acuta	6.9	2600	Carcinoma ventriculi	4.0
8500	Submersio	5.6	8570	Haemorrhagia cerebri, meningum ..	3.8
1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa	4.2		Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	3.4
1100	Pertussis	3.7	3035	Morbi arteriarum coronarium cordis. Angina pectoris	3.3
8520	Combustio	2.5	3020	Endocarditis chronica. Vitia valvularum cordis	2.5
8570	Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	2.3	5010	Nephropathia chronica	1.7
1610	Alii morbi infectionis	1.8	3520, 3530	Bronchopneumonia. Bronchitis capillaris. Pneumonia crouposa	3.3
1450	Tuberculosis miliaris	1.8	8500	Submersio	1.5
	Alii morbi	32.0		Alii morbi	38.3
	Yhteensä — Summa — Total	100.0		Yhteensä — Summa — Total	100.0
	7—14 vuotiaat — år — ans			Yli 60-vuotiaat — Över 60 år Plus de 60 ans	
1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa	13.2	0500	Marasmus senilis	25.4
1110	Diphtheria	12.5	3030	Morbi myocardii	19.2
8500	Submersio	9.1	2600	Haemorrhagia cerebri, meningum ..	11.7
1410	Tuberculosis meningum cerebri	6.9	7010	Carcinoma ventriculi	6.0
8570	Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	4.7	3040	Arteriosclerosis	3.6
3520	Bronchopneumonia. Bronchitis capillaris	2.2	1400	Tuberculosis pulmonum, laryngis. Pleuritis tuberculosa	3.4
2360	Diabetes mellitus	2.3	3035	Morbi arteriarum coronarium cordis. Angina pectoris	3.3
8590	Vulnus sclopetarium	2.2	3520, 3530	Bronchopneumonia. Bronchitis capillaris. Pneumonia crouposa	4.3
3020	Endocarditis chronica. Vitia valvularum cordis	2.1	3020	Endocarditis chronica. Vitia valvularum cordis	2.2
4040	Appendicitis	2.1	3045	Hypertonia arterialis	1.8
1220	Septicaemia. Pyaemia	2.1	8570	Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	1.1
	Alii morbi	40.6		Alii morbi	18.0
	Yhteensä — Summa — Total	100.0		Yhteensä — Summa — Total	100.0

13. Décédés de la population active suivant la profession et la cause de décès, en %, en moyenne de 1941 à 1945.

N:o	Kuolemansyy — Dödsorsak Cause de décès	Maatalous — Landbruk Professions agricoles	Teollisuus ja käsityö Industri och hantverk Industrie artes et métiers	Likenne — Samförärelse Communications	Kauppa — Handel Commerces	Julkisen toiminta ja vapaa ammatit Offentlig verksamhet o. f.ria näringar Services publiques et professions libérales	Kotitalous ja siivoustyö Huslig verksamhet och ren- hållningsverksamhet Soins du ménage et nettoyage	Epätarkka tai tuntematon ammatit, ilman ammattia Obestämt eller okänt yrke, utan yrke Professions mal désignées ou inconnues, personnes sans profession	Yhteensä — Summa Total
	1941—45								
II	Morbi senectutis	14.9	6.2	4.4	3.6	5.9	9.1	16.6	11.9
III	Morbi infectionis	18.7	23.7	22.0	27.4	16.6	24.2	21.4	21.1
VI	Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sens.	7.7	7.9	7.0	7.8	9.6	9.8	8.2	8.0
VII	Morbi organorum circulationis ..	26.8	26.1	24.7	25.0	29.9	22.3	22.5	25.3
VIII	Morbi organorum respirationis ..	5.1	6.2	5.2	5.1	5.6	6.1	4.7	5.3
XV	Tumores	11.2	10.6	10.0	10.7	11.9	11.7	8.5	10.4
XVII	Mors violenta, non naturalis	6.4	10.0	17.2	8.9	9.7	5.7	8.9	8.5
¹⁾	Alii morbi	9.2	9.3	9.5	11.5	10.8	11.1	9.2	9.5
	Yhteensä — Summa — Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4. Pienten lasten kuolemansyyt.

Tuhatta elävänä syntynyttä kohden laskien saadaan vuotta nuorempana kuolleista seuraava asetelma. Asetelmassa esiintyviin lukuihin nähden on kuitenkin syytä huomauttaa, että varsinkin syntyneisyyden vaihdelleessa vuosittain suuresti — vv. 1941 ja 1945 oli syntyneisyys poikkeuksellisen suuri ja v. 1942 poikkeuksellisen alhainen — suhdeluvut eivät ole vertailukelpoisia, koska osa kuolleista pikkulapsista kuuluu edellisenä vuonna syntyneisiin eikä kyseessä olevan vuoden, joita käytetään vertailukohteena. Mainitussa asetelmassa ei ole eritelty aviottomien ja aviollisten lasten kuolleisuutta viisivuotiskautena 1936—40 eikä v. 1938, aineiston epäluotettavuuden takia.

4. Dödsorsaker bland spädbarn.

Antalet döda i åldern under 1 år i förhållande till 1 000 levande födda framgår av följande sammanställning. Angående de i sammanställningen anförda talen bör dock påpekas, att särskilt när nativitetens fluktuerar starkt — åren 1941 och 1945 var den exceptionellt hög och år 1942 exceptionellt låg — relationstalen ej äro jämförbara sinsemellan. En del av de under året avlidna spädbarnen ha blivit födda under föregående år, varför antalet avlidna spädbarn inte exakt kan jämföras med antalet födda under samma tid. I nedan anförda sammanställning ha särskilda dödlighetssiffror för barn i och utom äktenskap icke angivits för femårsperioden 1936—40 och år 1938, på grund av materialets otillförlitlighet.

Décès au-dessous d'un an en ‰ des naissances vivantes.

	1936—40	1941—45	1938	1941	1942	1943	1944	1945
Miespuoliset — Mankön — Sexe masculin	79.3	67.1	74.0	63.3	75.3	55.0	74.9	68.5
Naispuoliset — Kvinnkön — Sexe féminin	63.8	55.3	61.3	54.8	58.8	43.6	61.9	57.5
Molemmat sukupuolet — Bägge könen — Les deux sexes	71.8	61.4	67.8	59.2	67.3	49.5	63.6	63.2
Aviolsaps. — Barn inom äkt. — Lég.	.	59.2	.	57.3	65.4	47.2	66.6	60.3
Aviott. — Barn utom äkt. — Illég.	.	92.3	.	87.8	93.3	81.9	93.7	101.7
Kaupungit — Städer — Villes	61.1	55.0	63.4	54.1	53.7	49.0	56.4	59.8
Maaseutu — Landsbygd — Camp.	73.9	63.2	68.7	60.4	71.2	49.6	72.3	64.2

Eri lääneissä on pienten lasten kuolleisuus ollut seuraava:

I de olika länen har spädbarnsdödligheten gestaltat sig på följande sätt:

Décès au-dessous d'un an en ‰ des naissances vivantes.

Läni — Län — Départements	1936—40	1941—45	1938	1941	1942	1943	1944	1945
Uudenmaan — Nylands	52.6	51.7	50.5	53.9	51.2	45.0	52.3	54.5
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	56.2	47.8	63.5	45.7	52.4	37.1	54.4	49.4
Ahvenanmaa — Åland	44.6	47.4	53.7	70.4	41.3	47.7	48.1	32.3
Hämeen — Tavastehus	57.7	50.3	58.3	43.9	58.0	43.7	53.9	53.4
Viipurin — Viborgs	84.1	61.8	75.5	59.9	61.6	53.8	72.2	61.8
Mikkelin — S:t Michels	69.6	57.7	68.7	56.8	61.2	46.3	63.5	60.8
Kuopion — Kuopio	81.3	68.0	73.0	71.6	77.9	55.6	71.2	65.4
Vaasan — Vasa	68.1	60.7	65.1	56.4	74.4	47.8	70.6	58.0
Oulun — Uleåborgs }	91.6	{ 76.4	77.1	66.5	85.3	55.4	86.7	89.7
Lapin — Lapplands }		{ 106.5	86.7	96.1	108.6	71.3	134.6	128.6

¹⁾ IV, V, IX — XIV, XVI, XVIII.

Vuosien 1941—45 imeväiskuolleisuus osoittaa ainevaa suuntaa verrattuna edellisten vuosien ja viimeisen rauhanvuoden 1938 tasoon. Tähän laskuun on kuitenkin estävästi vaikuttanut vuosien 1944 ja 1945 imeväiskuolleisuuden nousu, etenkin tarttuvien lastentautien korkeat luvut vuosina 1944—45 ja keuhkkokuumeiskuolleisuuden nousu vuosina 1942, 1944 ja 1945.

Imeväiskuolleisuutta valaisevat tarkemmin taulut 14, 15 ja 16. Taulu n:o 14 osoittaa pikkulasten tärkeimpien kuolemansyiden kuolleisuusluvut, siis kuolneiden lukumäärä verrattuna 1.000 elävänä syntyneeseen. Suurin oli kuolleisuus kehitysvirheiden aiheuttamiin ja vastasyntyneiden tauteihin; seuraavina tauteina ja tautiryhminä olivat keuhkkoume, äkillinen maha- ja suolitulehdus sekä muut tartuntataudit.

Spädbarnsdödligheten uppvisar åren 1941—45 en sjunkande tendens i jämförelse med föregående år och nivån för det sista fredsåret 1938. Denna nedgång har dock motverkats av en ökning i spädbarnsdödligheten åren 1944 och 1945, i synnerhet av de höga talen för infektiösa barnsjukdomar åren 1944—45 och ökningen av mortaliteten i lunginflammation åren 1942, 1944 och 1945.

Spädbarnsdödligheten belyses mera i detalj i tabellerna 14, 15 och 16. I tabell n:o 14 anföras mortalitetssiffror för de viktigaste dödsorsakerna för spädbarn, d. v. s. antalet döda i förhållande till 1 000 levande födda. Störst var dödligheten i sjukdomar, som föranletts av bildningsfel, och i sjukdomar hos nyfödda; följande sjukdomar och sjukdomsgrupper voro lunginflammation, akut mag- och tarminflammation samt andra infektionssjukdomar.

14. Décès au-dessous d'un an en ‰ des naissances vivantes, en moyenne de 1941 à 1945.

N:o	Kuolemansyy — Dödsorsak Cause de décès	Mp. Mk. S. m.	Np. Kvk. S. f.	Mol. sp. B. k. L. d. s.	Aviölapsia Äkta Légitimes	Aviottomia Oäkta Illégitimes
1941—45						
I	Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum	27.1	21.6	24.4	23.5	36.9
1150	Gastroenteritis acuta	9.5	7.9	8.8	8.3	15.7
1400—1480	Morbi tuberculosis	2.1	1.6	1.8	1.8	2.0
¹⁾	Alii morbi infectionis	8.8	8.5	8.6	8.5	11.3
2640	Eclampsia infantum	2.6	1.8	2.2	2.2	2.4
3520, 3530	Pneumonia	10.6	8.7	9.7	9.5	12.0
4030	Atrophia infantum	0.8	0.5	0.7	0.6	1.8
8800	Infanticidium	0.2	0.3	0.2	0.1	2.9
²⁾	Alii morbi	4.4	3.5	4.0	3.8	5.7
XVIII	Causa mortis ignota, non indicata, male definita	1.0	0.9	1.0	0.9	1.6
	Yhteensä — Summa — Total	67.1	55.3	61.4	59.2	92.3

Taulussa n:o 15 on esitetty tärkeimpien pienten lasten kuolemansyiden aiheuttamat kuolemantapaukset keskimäärin kuukausittain vuorokautta ja 100 000 elävänä syntynyttä kohden. Verrattain tasaista on

I tabell n:o 15 anføres antalet dödsfall, som försörakats av de viktigaste dödsorsakerna bland spädbarn, i medeltal månadsvis per dygn och per 100 000 levande födda. Relativt jämn är frekvensen under

15. Décès au-dessous d'un an par 24 h. et par 100 000 naissances vivantes, par mois, en moyenne de 1941 à 1945.

N:o	Kuolemansyy — Dödsorsak Cause de décès	Tammikuu Januari	Helmi- kuu Februari	Maalisku- u Mars	Huhtiku- u April	Toukoku- u Maj	Kesäku- u Juni	Heinäku- u Juli	Eloku- u Augusti	Syysku- u September	Lokaku- u Oktober	Marrasku- u November	Jouluku- u December	Yhteensä Summa Total
1941—45														
I	Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum	7.6	7.1	7.1	6.7	6.5	6.4	6.5	5.7	6.2	6.4	6.5	7.6	6.7
1150	Gastroenteritis acuta	1.8	1.5	1.4	1.8	2.0	2.2	3.5	4.1	3.7	2.6	2.2	1.9	2.4
1400—1480	Morbi tuberculosis	0.6	0.6	0.7	0.6	0.7	0.6	0.4	0.4	0.3	0.4	0.3	0.4	0.5
¹⁾	Alii morbi infectionis	3.3	3.6	3.2	2.5	2.4	1.8	1.7	1.5	1.7	2.1	2.0	2.7	2.4
2640	Eclampsia infantum	0.9	0.7	0.7	1.0	0.7	0.6	0.4	0.3	0.4	0.3	0.5	0.8	0.6
3520, 3530	Pneumonia	4.7	4.7	3.8	3.5	3.1	2.1	1.1	0.9	1.0	1.8	2.1	3.2	2.7
4030	Atrophia infantum	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
²⁾	Alii morbi	1.4	1.6	1.3	1.1	1.2	1.0	1.0	0.7	0.9	1.1	1.3	1.3	1.1
XVIII	Causa mortis ignota, non indicata, male definita	0.4	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.2
	Yhteensä — Summa — Total	20.9	20.3	18.6	17.7	17.0	15.0	14.9	14.0	14.6	15.2	15.4	18.5	16.8

¹⁾ 1 000—1 140, 1 165—1 310, 1 500—1 610. — ²⁾ IV, V, 2 600—2 630, 2 700—2 820, VII, 3 505, 3 532—3 585, 4 005, 4 020, 4 040—4 500, X—XVI, 8 500—8 790, 8 900. — ³⁾ IV, V, 2 600—2 630, 2 700—2 820, VII, 3 505, 3 532—3 585, 4 005—4 020, 4 040—4 500, X—XVII.

eri kuukausina ollut kehitysvirheiden aiheuttamien ja vastasyntyneiden taudeista johtuvien kuolemantapausten esiintyminen. Keuhkokuumekuolleisuus alkaa voimakkaammin nousta joulukuussa saavuttaen huippunsa tammi-helmikuussa; sen jälkeen se melko tasaisesti on laskenut kesäkuuhun saavuttaen aallonpohjan elokuussa. Äkillisessä maha- ja suolitulehduksessa oli kuolleisuus suurin heinä-, elo- ja syyskuussa. Tuberkuloosikuolleisuus osoittaa melko tasaista jakautumista vuoden eri kuukausille. »Muiden tartuntatautien» frekvenssi oli kesä-, heinä- ja elokuussa alhainen, sen jälkeen alkoi nousu, joka saavutti huippunsa helmikuussa laskeakseen sitten kesään mennessä.

Taulu 16 esittää yhdistelmänä pienten lasten kuolleisuuden iän mukaan. Ensimmäisen viikon aikana sattuneista kuolemantapauksista vastasyntyneiden taudit ja kehitysvirheet aiheuttavat yli 93 %. Toisen viikon aikana alkavat jo vaikuttaa »muut tartuntataudit», keuhkokuume, äkillinen maha- ja suolitulehdus sekä pikkulasten kouristukset. Yli puolen vuoden vanhoilla lapsilla laskee äkillisen maha- ja suolitulehduksen osuus, kun sensijaan keuhkokuumeen osuus kasvaa.

Väkivaltaisen kuoleman lisääntyminen pikkulasten kohdalla verrattuna sotaä edeltäneisiin vuosiin on yhteydessä tapaturmien luvun yleiseen nousuun sodan aikana. Aleneminen lastenmurhien luvuissa pysähtyi jatkosodan aikana.

III. Sotakuolleisuus.

Seuraava esitys tarkoittaa sodan vuosina 1941—45 välittömästi aiheuttamia menetyksiä. Sodassa kaatuneiden lisäksi on tällöin otettava huomioon alla olevassa asetelmassa mainitut muut ryhmät.

de olika månaderna för dödsfall, som förorsakats av bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda. Dödligheten i lunginflammation börjar stiga kraftigt i december och kulminerar i januari-februari; därefter sjunker den relativt jämnt till juni och når botten i augusti. I akut mag- och tarminflammation var dödligheten störst i juli, augusti och september. Dödligheten i tuberkulos uppvisar en relativt jämn fördelning på årets olika månader. »Andra infektionssjukdomar» visade en låg frekvens i juni, juli och augusti. Sedan började en stigning, som kulminerade i februari; därefter sjönko åter promilletalen till sommaren.

Av tabell n:o 16 framgår i sammandrag dödsorsakerna för spädbarn enligt ålder. Dödsfallen under den första veckan berodde till över 93 % på sjukdomar hos nyfödda och bildningsfel. Under den andra veckan börja redan »övriga infektionssjukdomar», lunginflammation, akut mag- och tarminflammation samt kramper hos småbarn att inverka. Hos barn i över ett halvt års ålder sjunker andelen för akut mag- och tarminflammation, då däremot andelen för lunginflammation stiger.

Antalet dödsfall, som föranletts av våldsam död, har hos spädbarn ökat jämfört med förkrigstiden, vilket står i samband med den allmänna ökningen av olycksfall under kriget. Nedgången i antalet barnamord avstannade under kriget 1941—45.

III. Krigsdödlighet.

Följande framställning avser de omedelbara förluster, som kriget förorsakade åren 1941—45. Förutom de i kriget stupade böra höra till krigsdödligheten de övriga grupper, som anförts i sammanställningen nedan.

Morts et disparus dans la guerre de 1941 à 1945.

Vuosi År Années	Sodassa kaatuneet Döda i krig Tombés dans la guerre	Sodassa kadonneina kuolleiksi julistett Dödförklarade, i krig försvunna Disparus dans la guerre, déclarés morts	Sotatoimien johdosta kuoll. siv. henkilöt Civilpers. dödade i sam- band med krigs- operationer Personnes civiles mortes par suite des opérations de guerre	Kauppalaivojen upotuks. kuolleet siv. henkilöt Civilpersoner dödade vid sänkning av han- delsfartyg Personnes civiles mortes dans les submersions des navires marchands	Yhteensä Summa Total	Siitä naisia Därav kvinnor Dont femmes
1941	25 209	88	177	40	25 514	114
1942	7 364	15	186	56	7 621	97
1943	4 153	—	101	13	4 267	58
1944	16 830	20	575	11	17 436	287
1945	180	20	30	4	234	13
1941—45	53 736	143	1 069	124	55 072	569

Mainittuina vuosina siis sota aiheutti 55 072 hengen välittömät menetykset. Kuitenkin on huomattava, että vuoteen 1945 mennessä vasta pieni osa sodassa kadonneista on julistettu kuolleiksi.

Under de nämnda åren förorsakade kriget en omedelbar förlust av 55 072 människoliv. Dock är att märka att t. o. m. år 1945 endast en liten del av de i kriget försvunna har dödförklarats.

16. Décès au-dessous d'un an par âge et par cause

N:o	Kuolemansyy — Dödsorsak Cause de décès	Allamainitun ikäluokista kuolleet tär- Döda vid nedannämnda åldrar för- Les différents groupes d'âge suivant le			
		0 vrk. dygn — jour	1—7 vrk. dygn — jours	8—14 vrk. dygn — jours	15—29 vrk. dygn — jours
1941—45					
I	Vitia primae conformationis. Morbi neonatorum	94.8	93.7	71.6	47.9
1150	Gastroenteritis acuta	(0.04)	0.5	4.6	11.6
1400—1480	Morbi tuberculosis	—	—	0.2	0.3
1)	Alii morbi infectionis	(0.04)	1.4	10.3	17.9
2640	Eclampsia infantum	—	1.6	3.5	4.4
3520, 3530	Pneumonia	0.1	1.3	5.1	8.7
4030	Atrophia infantum	—	0.1	0.2	1.1
8800	Infanticidium	3.5	—	—	—
2)	Alii morbi	1.0	0.9	3.5	6.2
XVIII	Causa mortis ignota, non indicata, male definita	0.6	0.5	1.0	1.9
Yhteensä — Summa — Total		100.0	100.0	100.0	100.0

Seuraavassa asetelmassa on lääneittäin tietoja sodassa kuolleista ja kadonneista keskipäiväluvun 100 000 henkeä kohden keskimäärin vv. 1941—45.

Av följande sammanställning framgår länsvis antalet i kriget avlidna samt försvunna per 100 000 personer av medelfolkmängden, i medeltal åren 1941—45.

Morts dans la guerre par 100 000 habitants de la population moyenne de facto, en moyenne, de 1941 à 1945.

Lääni — Län Départements	Puolustusvoimien kuuluvat Personer tillhörande försvarsmakten Personnes adhérentes aux forces militaires	Siviili- henkilöt Civil- personer Personnes civiles
Uudenmaan — Nylands	229	10
Turun-Porin — Åbo-Björneborgs	259	3
Ahvenanmaa — Åland	9	37
Hämeen — Tavastehus	287	1
Viipurin — Viborgs	319	16
Mikkelin — S:t Michels	348	2
Kuopion — Kuopio	325	3
Vaasan — Vasa	268	1
Oulun — Uleåborgs	322	6
Lapin — Lapplands	359	12
Koko maa — Hela riket — Tout le pays	288	6
Kaupungit — Städer — Villes	198	10
Maaseutu — Landsbygd — Campagne	316	5

Puolustusvoimiin kuuluneista kaatui jatkosodassa maaseudun asukkaita suhteellisesti paljon enemmän kuin kaupungeista kotoisin olevia; sodassa kuolleiden siviilihenkilöiden kohdalla päinvastoin kaupunkilaisten suhdeluku on korkeampi. Puolustusvoimiin kuuluneita kaatui suhteellisesti eniten Lapin, Mikkelin, Kuopion, Oulun ja Viipurin lääneistä.

Seuraavassa taulukossa n:o 17 esitetään suhdelukuja, jotka osoittavat miesten sotakuolleisuuden ikäryhmittäin prosentteina koko kuolleisuudesta. Huomioon on otettu sekä puolustusvoimiin kuuluneet että siviilihenkilöt.

Av de till försvarsmakten hörande personerna stupade i kriget åren 1941—45 proportionsvis flere från landsbygden än från städerna; däremot var relationstalet för de i kriget avlidna civilpersonerna högre inom stadsbefolkningen. I fråga om de till försvarsmakten hörande personerna var frekvensen om stupade störst i Lapplands, S:t Michels, Kuopio, Uleåborgs och Viborgs län.

Av följande tabell n:o 17 framgår dödligheten i krig, för män inom olika åldersgrupper i procent av hela dödligheten. Härvid ha beaktats såväl personer hörande till försvarsmakten som civilpersoner.

de décès, en %, en moyenne, de 1941 à 1945.

keimpiin kuolemansyyhin, % delade enligt viktigaste dödsorsaker, i % principales causes de décès, en %				Tärkeimpiin kuolemansyyhin kuolleista allamainitun ikäisillä, % — Döda enligt viktigaste dödsorsaker vid nedannämnda åldrar, i % — Les principales causes de décès suivant les différents groupes d'âge, en %							
1—2 kk. mån. — mois	3—5 kk. mån. — mois	6—11 kk. mån. — mois	Yhteensä Summa Total	0 vrk. 0 v. — jour	1—7 vrk. 1—7 v. — jours	8—14 vrk. 8—14 v. — jours	15—29 vrk. 15—29 v. — jours	1—2 kk. mån. — mois	3—5 kk. mån. — mois	6—11 kk. mån. — mois	Yhteensä Summa Total
21.8	8.6	4.4	39.8	24.2	37.6	9.7	11.1	11.1	4.1	2.2	100.0
22.1	24.4	18.7	14.3	(0.02)	0.6	1.7	7.5	31.4	32.4	26.4	100.0
1.1	4.2	9.6	3.0	—	—	0.4	0.8	7.2	26.7	64.9	100.0
19.6	18.2	21.0	14.1	(0.02)	1.6	3.9	11.7	28.2	24.5	30.1	100.0
4.8	4.6	4.6	3.6	—	6.9	5.2	11.1	27.1	23.8	25.9	100.0
18.2	27.4	28.1	15.8	(0.05)	1.4	1.7	5.0	23.3	32.8	35.8	100.0
2.4	1.8	0.8	1.1	—	0.8	1.1	9.6	43.9	30.6	14.0	100.0
—	—	—	0.3	100.0	—	—	—	—	—	—	100.0
7.6	8.9	11.2	6.5	1.6	2.2	2.9	8.8	23.7	26.0	34.8	100.0
2.4	1.9	1.6	1.5	3.9	5.2	3.4	11.6	31.0	23.4	21.5	100.0
100.0	100.0	100.0	100.0	10.1	16.0	5.4	9.2	20.2	18.9	20.2	100.0

17. Morts dans la guerre en % de la mortalité totale. Hommes.¹⁾

Vuonna År Années	Ikä, vuotta — Ålder, år — Age, ans									Kaikki ikäryhmät Alla ålders- grupper Tous les groupes d'âge
	—14	15—19	20—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49	50—	
1941	0.4	53.0	94.3	88.0	84.0	74.9	53.0	6.9	0.4	50.1
1942	1.3	54.3	78.2	63.8	46.7	20.0	8.7	2.0	0.2	22.4
1943	0.4	41.9	70.2	51.4	34.8	12.8	2.5	1.6	0.2	14.9
1944	1.3	71.4	88.2	80.7	71.3	54.8	19.6	4.0	0.7	39.4
1945	—	4.4	6.3	4.5	3.0	1.7	0.6	0.2	(0.02)	0.8
1941—45	0.7	52.9	81.5	74.0	64.6	47.6	22.0	2.9	0.3	29.8

Sodassa kuolleiden prosenttimäärä oli suurin 20—24 vuotiaiden ryhmässä, sekä lähinnä suurin 25—29 vuotiaiden keskuudessa.

Kaksi seuraavaa taulua antavat lisävalaistusta sotakuolleisuuteen vuosiluokittain. Taulussa n:o 18 on absoluuttiset luvut — syntymävuoden mukaan — kunakin vuonna sodassa kaatuneista ja kadonneista miehistä ja sodan johdosta kuolleista miespuolisista siviilihenkilöistä. Taulussa n:o 19 on tietoja vuosina 1900—1929 syntyneistä vuosina 1941—45 miespuolisista kuolleista 1) sodassa kuolleista, puolustusvoimiin kuuluneista ja siviilihenkilöistä sekä 2) muista miespuolisista syntymävuoden mukaan ryhmitettynä. Lisäksi on laskettu 3) eri vuosiluokissa elossa olevien määrät vuoden 1945 lopussa verrattuna läsnäolevan miespuolisen väestön määrään v. 1940 syntymävuoden mukaan. Vielä esitetään taulussa suhdelukuja, jotka osoittavat sota- ja siviili kuolleisuuden eri vuosiluokissa aiheuttamia menetyksiä.

Kun tarkastellaan vuosina 1910—24 syntyneitä koskevia lukuja, joista taulussa n:o 19 on tiedot kustakin vuosiluokasta erikseen, huomataan sodan vaa-tineen raskaimmat uhrin v. 1920 syntyneistä — 12.8 % ko. vuonna syntyneistä. Tämän jälkeen seuraavat kaksi askenmainittua nuorempaa ja kaksi sitä vanhempaa vuosiluokkaa.

Procenttalet döda i krig var störst inom åldersgruppen 20—24 år och därefter störst bland 25—29 åringarna.

De två följande tabellerna belysa dödligheten i krig, enligt årsklasser. Tabell n:o 18 innehåller absoluta tal över antalet i kriget stupade och försvunna män och i kriget döda manliga civilpersoner, årsvis, enligt födelseår. I tabell n:o 19 finns uppgifter om under åren 1900—1929 födda, åren 1941—45 döda män, enligt födelseår. Dessa tal omfatta 1) i kriget döda till försvarsmakten hörande och civila personer 2) övriga personer. Dessutom har uträknats 3) antalet kvarlevande personer inom de olika årsklasserna vid utgången av år 1945. Siffrorna ha jämförts med antalet till den närvarande befolkningen hörande män år 1940, enligt födelseår. I tabellen ingår även procenttal, som visa de förluster, vilka förorsakats genom krigs- och civildödligheten i olika årsklasser.

En granskning av talen över åren 1910—1924 födda personer, för vilka i tabell n:o 19 uppgifter finns särskilt för varje årsklass, ger vid handen, att de år 1920 födda drabbats tyngst av kriget — 12.8 % av de under detta år födda. Härfter följa tvenne i jämförelse med denna årsklass närmast yngre och tvenne närmast äldre årsklasser.

¹⁾ 1 000—1 140, 1 185—1 310, 1 500—1 610.

²⁾ IV, V, 2 600—2 630, 2 700—2 820, VII, 3 505, 3 532—3 585, 4 005—4 020, 4 040—4 500, X—XVI, 8 500—8 790, 8 900—8 951.

¹⁾ Militaires tombés et disparus ainsi que personnes civiles mortes à la suite des opérations de guerre.

18. *Morts dans la guerre selon les années de naissance. Hommes.¹⁾*

Syntymävuodet Födelseåren Années de naissance	1941	1942	1943	1944	1945	1941—1945
1930—44	10	39	14	65	—	128
1925—29	20	43	50	1 352	44	1 509
1924	32	31	187	1 715	23	1 988
1923	124	304	613	2 093	17	3 151
1922	343	1 188	552	1 777	13	3 873
1921	1 453	905	468	1 390	12	4 228
1920	2 386	746	352	1 156	13	4 653
1919	1 563	454	229	721	16	2 983
1918	1 636	501	247	757	4	3 145
1917	1 507	452	222	711	8	2 900
1916	1 303	387	160	610	7	2 467
1915	1 277	331	154	571	4	2 337
1914	1 345	345	154	542	8	2 394
1913	1 221	315	136	529	2	2 203
1912	1 214	283	130	448	6	2 081
1911	1 167	176	121	425	11	1 900
1910	1 113	195	85	408	3	1 804
1909	1 049	167	104	349	5	1 674
1908	956	136	41	324	6	1 463
1907	947	103	33	324	2	1 409
1906	750	59	35	204	1	1 049
1905	731	74	22	165	5	997
1900—04	2 472	190	49	355	5	3 071
1880—99	771	96	46	144	5	1 062
1854—79	10	4	5	14	1	34
Yhteensä — Summa — Total	25 400	7 524	4 209	17 149	221	54 503

19. *Mortalité civile et de guerre selon l'année de naissance de 1941 à 1945. Hommes.*

Syntymävuodet Födelseåren Années de naissance	Väkluku Folkmängd Population 31. 12. 1940	Menetykset 1941—45 Förluster 1941—45 Pertes 1941—45		Eloassa olevia Vid liv Vivants 31. 12. 1945	% v:n 1940 miesp. väestöstä i % av den manl. bef. 1940 en % de la pop. masc. de 1940		
		Sodan johdosta kuolleet Döda i krig Morts dans la guerre ¹⁾	Muut Övriga Autres		Sodan johdosta kuolleet Döda i krig Morts dans la guerre ¹⁾	Muut Övriga Autres	Eloassa olevat Vid liv Vivants 31. 12. 1945
1925—1929	173 823	1 509	3 399	168 915	0.9	1.9	97.2
1924	34 637	1 988	937	31 712	5.7	2.7	91.6
1923	36 258	3 151	1 060	32 047	8.7	2.9	88.4
1922	34 727	3 873	987	29 867	11.2	2.8	86.0
1921	35 458	4 228	1 053	30 177	11.9	3.0	85.1
1920	36 293	4 653	1 082	30 558	12.8	3.0	84.2
1919	27 157	2 983	772	23 402	11.0	2.8	86.2
1918	30 930	3 145	851	26 934	10.2	2.7	87.1
1917	30 632	2 900	816	26 916	9.5	2.6	87.9
1916	29 257	2 467	840	25 950	8.4	2.9	88.7
1915	30 446	2 337	859	27 250	7.7	2.8	89.5
1914	31 871	2 394	950	28 527	7.5	3.0	89.5
1913	31 953	2 203	910	28 840	6.9	2.8	90.3
1912	33 517	2 081	947	30 489	6.2	2.8	91.0
1911	33 437	1 900	960	30 577	5.7	2.9	91.4
1910	33 491	1 804	962	30 725	5.4	2.9	91.7
1905—1909	159 908	6 592	5 239	148 077	4.1	3.3	92.6
1900—1904	139 021	3 071	5 685	130 265	2.2	4.1	93.7

Taulussa n:o 20 esitetään erikseen miehille ja naisille eri ikäryhmien osuus sotakuolleisuudesta. Kahteen viisivuotisryhmään, 20—29-vuotiset, kuuluvat sodan johdosta kuolleet miehet ovat 62.8 % eli lähes $\frac{2}{3}$ ko. ryhmästä ja vastaaviin ikäryhmiin kuuluvat naiset 26.2 % eli runsaasti $\frac{1}{4}$ sodan johdosta kuolleista naisista.

Tabell n:o 20 visar särskilt för män och kvinnor krigsdödlighetens procentuella fördelning på olika åldersgrupper. Till tvenne femårsgrupper hörande män, 20—29-åringar, utgöra 62.8 % eller nära $\frac{2}{3}$ av ifrågavarande dödsorsaksgrupper och till motsvarande åldersgrupper hörande kvinnor 26.2 % eller drygt $\frac{1}{4}$ av de i kriget avlidna kvinnorna.

¹⁾ Militaires tombés et disparus ainsi que personnes civiles mortes à la suite des opérations de guerre.

²⁾ Y compris les militaires disparus et les personnes civiles mortes à la suite des opérations de guerre.

20. Mortalité de guerre de 1941 à 1945 selon les causes de décès et l'âge, en %.

Ikäryhmä Åldersgrupp Groupes d'âge	Miespuoliset — Mankön — Sexe masculin				Naispuoliset — Kvinnkön Sexe féminin		
	Kaatuneet ja kadonneet Döda och försvunna i krig <i>Morts et disparus dans la guerre</i>	Kauppalaivojen upotuksissa kuolleet siv. henk. Vid sänkning av handelsfartyg dödade civilpers. <i>Personnes civiles mortes dans les submersions des navires marchands</i>	Sotatoimien johdosta kuolleita siviilihenkilöitä Civilpersoner döda i samband med krigsoperationer <i>Personnes civiles mortes à la suite des opérations de guerre</i>	Kaikki miespuoliset Män i allt <i>Tous les hommes</i>	Kaatuneet Döda i krig <i>Morts dans la guerre</i>	Sotatoimien johdosta kuolleita siviilihenkilöitä ¹⁾ Civilpersoner döda i samband med krigsoperationer ¹⁾ <i>Personnes civiles mortes à la suite des opérations de guerre¹⁾</i>	Kaikki naispuoliset Kvinnor i allt <i>Toutes les femmes</i>
0—4	—	4.5	—	(0.05)	—	6.1	4.9
5—9	—	9.6	—	0.1	—	4.6	3.7
10—14	(0.01)	10.4	1.7	0.1	—	7.2	5.8
15—19	8.2	10.4	22.5	8.2	15.6	9.1	10.4
20—24	40.8	5.1	17.5	40.4	36.7	9.1	14.4
25—29	22.6	4.9	21.7	22.4	19.3	10.0	11.8
30—34	16.2	6.5	18.3	16.1	17.5	8.3	10.0
35—39	8.8	8.0	8.3	8.8	4.6	7.6	7.0
40—44	3.0	8.3	5.8	3.1	1.8	7.8	6.7
45—49	0.3	8.5	1.7	0.4	0.9	6.3	5.3
50—54	0.1	9.0	2.5	0.2	1.8	5.2	4.6
55—59	(0.03)	6.5	—	0.1	1.8	5.4	4.7
60—	(0.002)	8.3	—	0.1	—	13.3	10.7
Yhteensä — Summa — Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁾ Tähän sisältyy vuonna 1942 neljä kauppalaivojen upotuksissa kuollutta naista. — Häri ingår år 1942 fyra vid sänkning av handelsfartyg dödade kvinnor. — Y compris en 1942 quatre femmes mortes dans les submersions des navires marchands.

TAULULIITTEITÄ.
TABELLBILAGOR.
TABLEAUX.

---

1. Kuolleet keskimäärin vuosina 1941—45 kuolemansyyn sekä iän ja sukupuolen mukaan ålder och kön per 100 000 personer av medelfolkmängden. — *Décès en moyenne de 1941 à*

N:o	Kuolemansyy Dödsorsak Cause de décès	0		1-4		5-9		10-14		15-19		20-24	
		Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.
I	Vitia primae conformatio- nis, morbi neonatorum .	2 956	2 333	10	11	1	1	1	—	—	0	—	—
II	Morbi senectutis .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III	Morbi infectionis	2 226	1 949	396	391	160	168	115	126	260	255	389	291
1000	Typhus abdominalis	1	3	1	1	0	1	2	1	3	5	2	4
1010	Paratyphus	8	7	1	3	1	2	1	1	2	5	2	4
1080	Morbilli	14	18	7	6	2	2	0	1	—	—	—	—
1090	Scarlatina	8	4	10	10	5	7	4	3	4	3	1	2
1100	Pertussis	208	292	24	40	2	3	—	1	—	0	—	0
1110	Diphtheria	70	43	100	96	62	65	21	21	15	18	4	11
1125	Influenza	129	118	13	13	2	2	2	2	1	1	1	1
1150	Gastroenteritis acuta	1 043	858	61	51	8	9	1	3	2	2	2	2
1210	Erysipelas	41	38	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1
1215, 1220	Angina, septica. Septicaemia. Pyæmia	183	156	18	19	9	8	8	8	9	8	8	10
1400	Tuberculosis pulmonum, laryn- gis. Pleuritis tuberculosa . .	50	34	28	29	15	18	32	51	170	173	317	22
1410-80	Alii morbi tuberculosis	177	185	92	89	36	36	30	25	39	29	41	24
1520-80	Syphilis congenita seu acqui- sita. Lymphogranuloma in- guinale	51	37	0	—	—	—	—	0	0	0	1	1
IV	Morbi systematis haemato- poëtici et sangvinis et diatheses haemorrhagicae	17	17	9	8	3	4	2	2	4	3	4	4
V	Morbi nutritionis et secre- tionis internae	29	23	11	8	8	7	4	6	7	8	7	5
2360	Diabetes mellitus	1	2	5	3	6	6	5	6	5	7	5	3
VI	Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi or- ganorum sensoriorum . .	361	270	34	30	12	9	12	10	18	10	16	10
2600	Haemorrhagia cerebri, meningum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	0	1
2700, 2750	Dementia paralytica. Alii mor- bi mentis	1	—	0	0	1	0	1	0	1	0	2	1
VII	Morbi organorum circula- tionis	13	6	8	7	10	12	11	12	18	14	22	18
VIII	Morbi organorum respira- tionis	1 244	1 013	138	136	24	22	11	9	20	13	17	15
3520-30	Bronchopneumonia. Bronchitis capillaris. Pneumonia crou- posa	1 164	943	115	113	16	16	9	6	13	11	10	11
IX	Morbi organorum digestio- nis	252	157	24	26	12	12	12	11	14	16	15	14
4005-70	Morbi ventriculi et intestino- rum	203	129	17	18	8	7	9	7	11	10	12	8
X	Morbi organorum uropoe- ticorum	9	7	6	5	5	3	5	6	6	7	9	8
XI	Morbi organorum genita- lium	—	—	—	0	—	0	—	—	—	1	—	4
XII	Morbi gravidarum et puer- perarum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	36
XIII	Morbi ossium et articulo- rum	1	2	2	1	4	1	3	2	2	1	1	1
XIV	Morbi systematis cutanei et subcutanei	15	19	1	0	—	—	0	—	0	0	0	0
XV	Tumores	8	6	7	5	3	3	3	3	6	4	5	7
7000-80	Carcinoma	—	—	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
XVI	Intoxicaciones chronicae . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
XVII A)	Mors violenta, non naturalis	82	84	103	65	78	27	66	17	103	25	144	28
8500	Casus mortiferi	50	50	101	64	77	26	65	16	82	20	86	18
8570	Submersio	2	1	47	22	45	13	29	8	25	7	26	5
B	Contusio. Laceratio. Vulnus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C ¹)	contusum. Fractura	6	4	16	10	22	6	17	4	30	8	33	8
XVIII	Suicidium	—	—	—	—	—	—	1	0	16	4	33	7
	Homicidium	32	34	2	1	1	1	—	1	5	1	20	3
	Causa mortis ignota, non indicata, male definita..	114	92	13	12	5	4	2	2	7	2	25	3
	Yhteensä—Summa—Total	7 827	5 978	762	705	325	273	247	206	465	365	654	444
8950	Mortui in bello	4	3	3	4	7	3	9	4	522	7	2 879	10
	Kaikkiaan — Inalles —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Grand total.	7 331	5 981	765	709	332	276	256	210	987	372	3 533	454

¹⁾ Ilman 8950:ä. — Utan 8950. — N:o 8950 non compris.

keskiväkiluvun 100 000:ta henkeä kohden. — Döda i medeltal åren 1941—45 efter dödsorsak, 1945 par cause de décès, âge et sexe, pour 100 000 personnes de la population de facto moyenne.

25-34		35-44		45-54		55-64		65-74		75-84		85-		Yhteensä — Summa Total		
Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp. Mk. S.m.	Np. Kvk. S.f.	Mp-Mk S.m.	Np Kvk S.f.	Msp-Bk L.d.s.
0	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	44	53
308	275	316	213	385	189	454	214	427	254	332	299	144	250	128	177	153
3	3	4	4	6	4	4	5	4	2	3	—	—	3	3	3	3
2	2	2	3	3	3	4	4	3	5	5	—	—	3	2	3	3
—	0	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	1	1	1
0	1	0	0	—	0	0	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2
—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	9	8
1	2	1	2	1	2	0	1	1	2	—	1	—	—	19	18	19
1	2	1	2	4	2	0	8	24	20	55	60	44	84	7	8	8
2	1	3	2	4	4	7	7	16	19	29	35	—	43	31	24	27
2	1	2	2	6	4	8	8	13	15	25	18	13	22	4	4	4
8	11	11	11	16	15	25	21	27	22	28	19	17	8	16	15	16
263	228	263	167	305	182	358	133	302	137	156	108	44	54	202	138	160
19	16	14	11	14	12	15	11	11	10	4	11	4	8	32	25	29
1	1	6	3	12	3	8	4	8	4	4	3	—	3	4	2	3
4	4	7	6	11	10	17	25	26	33	21	24	4	8	7	9	8
6	5	7	5	10	12	15	27	33	45	20	50	9	5	9	12	11
4	2	5	2	7	5	12	19	30	36	19	42	4	5	7	8	7
21	15	50	27	99	81	265	244	654	711	1 257	1 604	1 062	1 677	100	122	111
4	4	19	13	64	60	223	218	613	682	1 231	1 586	1 048	1 666	09	101	86
3	1	12	4	15	6	14	9	8	10	9	5	—	8	6	3	4
43	29	133	60	424	159	1 166	507	2 519	1 485	3 642	2 812	1 913	2 270	311	221	264
16	14	41	20	91	38	218	81	423	239	632	479	428	500	103	74	88
12	11	29	15	60	30	145	68	307	209	547	446	398	476	81	64	72
21	16	42	23	83	37	135	58	173	96	157	139	44	60	49	32	40
18	10	37	14	67	23	111	37	138	62	124	94	35	43	40	21	30
14	9	25	17	40	26	61	38	96	58	130	59	79	35	23	17	20
0	3	0	4	1	2	14	1	95	2	218	2	153	—	8	2	5
—	49	—	34	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	9
1	1	3	2	6	5	11	16	20	28	15	40	13	24	4	5	5
0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2	1	—	—	1	1	1
12	17	50	64	193	172	527	365	933	678	931	882	306	544	119	119	119
7	10	40	54	171	154	492	340	889	637	892	831	293	514	107	107	107
1	0	2	0	3	0	3	0	1	—	1	—	—	—	1	0	1
157	31	167	28	151	32	158	35	168	57	204	164	157	226	131	37	82
92	18	106	18	99	21	107	27	122	49	158	159	144	223	92	29	59
23	5	20	3	18	3	17	3	18	4	15	4	13	3	26	6	16
39	7	51	9	55	12	68	16	81	36	112	133	114	201	40	13	26
44	11	45	8	42	9	45	8	40	6	42	4	13	3	23	6	17
21	2	16	2	10	2	6	0	6	2	3	1	—	—	11	2	6
19	4	22	5	28	9	61	20	81	36	92	50	35	22	25	10	17
623	472	865	508	1 526	775	3 141	1 655	6 376	4 292	13 149	11 450	15 054	18 789	1 433	1 167	1 295
1 431	8	498	6	32	5	12	6	6	6	8	6	4	3	605	6	294
2 054	480	1 363	514	1 558	780	3 153	1 661	6 376	4 298	13 157	11 456	15 058	18 792	2 033	1 173	1 589

2. Kuolemansyyt ammatin mukaan vuosina 1941—1945. — Dödsorsakerna efter

Ammatti tai elinkeino Yrke eller näring Profession ou moyen d'existence	Nykyiset ja entiset ammatinharjoittajat — Kuolemansyy — Döds-									
	Vita primae conforma- tionis. Morti neonatorum	Morti senectutis	Morti infectionis	Morti systematis ha- ematopoeietici et sang- vini et diatheses haemorrhagicae	Morti nutritionis et secretionis internae	Morti systematis nervos- i. Morti tuncus. Morti organorum sensoriorum	Morti organorum circulationis	Morti organorum respirationis	Morti organorum digestionis	Morti organorum urogenitorum
I. Maatalous — Lantbruk — Professions agricoles	1	6 951	8 733	250	295	3 586	12 522	2 382	1 614	836
1. Maanviljelijät, itsenäiset elinkeinonharjoit- tajat maataloudessa — Jordbrukare, själv- ständiga näringsidkare inom jordbruket — <i>Agriculteurs, personnes indépendantes exer- çant une profession agricole</i>	—	6 087	5 103	177	176	2 875	10 693	1 855	1 217	607
2. Tilanhoitajat, työnjohtajat, ammattioppi- neet — Förvaltare, arbetsledare, personer med yrkesutbildning — <i>Intendants, chefs d'équipe, personnes ayant reçu une éducation professionnelle</i>	1	428	3 047	59	106	501	1 168	387	301	181
3. Maataloustyöntekijät — Jordbruksarbe- tare — <i>Ouvriers agricoles</i>	—	436	583	14	13	210	661	140	96	48
II. Teollisuus ja käsityö — Industri och hant- verk — Industrie ainsi qu'arts et métiers ...	1	1 565	5 969	139	170	1 983	6 581	1 559	822	483
1. Teknillinen ja kaupallinen johto — Tek- nisk och kommersiell ledning — <i>Direction technique et commerciale</i>	—	21	145	7	6	63	246	40	22	25
2. Itsenäiset käsityöläiset, ammattityönteki- jät — Självständiga hantverkare, yrkes- arbetare — <i>Artisans indépendants, ouvriers qualifiés</i>	1	843	2 871	72	92	990	3 434	836	375	257
3. Työntekijät — Arbetare — <i>Ouvriers</i>	—	701	2 953	60	72	930	2 901	683	425	201
III. Liikenne — Samfärdsel — Communications	—	264	1 320	39	43	421	1 481	317	174	112
A. Rautatiet, posti ja lennätin — Järnvägar, post och telegraf — <i>Chemins de fer, postes et télégraphes</i>	—	120	493	22	20	207	730	153	78	51
B. Merenkulku ja luotsilaitos — Sjöfart och lotsinrättningen — <i>Navigation et pilotage</i>	—	94	297	9	7	109	407	80	48	24
C. Raitiotie, auto- ja ajuriliikenne — Spår- vägar, automobil- och åkarrörelse — <i>Tram- ways, service d'automobiles, voitures</i>	—	50	530	8	16	105	344	84	48	37
IV. Kauppa — Handel — Commerce	—	240	1 811	52	67	518	1 653	339	231	149
A. Raha- ja vakuutuslaitokset, asioimis- ja väli- tystiikkeet — Penning- och försäkringsan- stalter, agentur- och kommissionsrörelse — <i>Banques et compagnies d'assurances, agences et maisons de commission</i>	—	26	367	15	14	91	282	51	38	36
1. Omistajat, johtajat — Ägare, direktörer — <i>Propriétaires, directeurs</i>	—	4	15	2	1	19	57	9	4	9
2. Konttorihenkilökunta — Kontorspersonal — <i>Personnel de bureau</i>	—	22	352	13	13	72	221	40	33	27
3. Vahtimestarit y. m. — Vakmästare m. fl. — <i>Garçons etc.</i>	—	—	—	—	—	—	4	2	1	—
B. Ravintola- ja hotellliikkeet — Vårdshus- och hotellrörelse — <i>Restaurants et hôtels</i> ..	—	16	236	6	10	49	139	36	41	14
1. Omistajat, johtajat — Ägare, direktörer — <i>Propriétaires, directeurs</i>	—	8	15	—	2	13	46	11	3	4
2. Tarjoilijat ja muu palveluskunta — Serve- rings- o. annan tjänstepersonal — <i>Personnel</i>	—	8	221	6	8	36	93	25	38	10
C. Kauppa- y. m. liikkeet — Handels- o. a. af- färer — <i>Maisons de commerce etc.</i>	—	193	1 208	31	43	378	1 232	252	152	99
1. Omistajat, johtajat — Ägare, direktörer — <i>Propriétaires, directeurs</i>	—	168	324	16	23	241	854	152	68	47
2. Konttorihenkilökunta — Kontorspersonal — <i>Personnel de bureau</i>	—	12	153	4	5	44	151	40	16	12
3. Kauppa-apulaiset — Handelsbiträden — <i>Personnel de service</i>	—	18	731	11	15	93	227	60	68	40

yrke åren 1941—1945. — Causes de décès suivant la profession de 1941 à 1945.

Nuvarande och f.d. yrkesutövare — Personnes actives actuelles et anciennes												Ilman ammattia — Utan yrke Personnes sans profession			
orsak — Cause de décès															
Morti organorum genitalium	Morti gravidarum et puerperarum	Morti osium et articulorum	Morti systematis cutanei et subcutanei	Tumores	Infestationes chronicae	Causa mortali	Suicidium	Homicidium	Mortui in bello	Causa mortis ignota, non indicata, male definita	Yh- teensä Summa Total	Vainioja — Hustrur Femmes	Leskiä — Änkor Veuves	Lapsia — Barn Enfants	Yh 15 v. huollellavat 15 år tyhjä försörjda per- soner — Personnes assis- tées au-dessus de 15 ans
381	76	160	13	5 223	18	1 952	796	241	24 912	669	71 611	13 237	18 390	18 138	2 850
355	6	109	10	4 423	9	1 078	478	131	9 115	445	44 949	12 179	16 703	15 527	2 508
20	63	39	3	513	—	690	261	89	13 804	160	21 821	668	955	1 843	264
6	7	12	—	287	9	184	57	21	1 993	64	4 841	390	732	768	78
149	110	72	1	2 683	29	1 653	622	236	5 919	369	31 115	5 361	6 506	7 660	618
8	—	—	1	106	1	69	27	6	236	15	1 044	249	206	361	24
83	41	39	—	1 349	14	711	329	108	2 277	151	14 873	2 503	3 155	3 571	311
58	69	33	—	1 228	14	873	266	122	3 406	203	15 198	2 609	3 145	3 728	283
41	9	12	4	598	7	786	163	84	1 320	128	7 323	1 449	1 385	2 365	172
18	4	8	1	297	2	281	48	24	364	33	2 954	630	604	804	93
15	—	—	2	153	2	225	40	12	391	71	1 986	274	546	269	41
8	5	4	1	148	3	280	75	48	565	24	2 383	545	235	1 292	38
38	99	22	8	704	20	348	194	45	1 403	71	8 012	980	971	1 698	175
7	7	2	—	122	4	53	40	2	271	9	1 442	150	130	271	20
1	—	—	—	16	—	7	6	—	16	—	166	35	30	32	5
6	7	2	—	106	4	51	33	2	251	9	1 264	114	96	238	15
—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	12	1	4	1	—
4	58	3	6	76	3	45	24	9	33	9	817	21	22	225	4
—	2	—	5	19	1	1	2	1	3	1	137	12	17	7	4
4	56	3	1	57	2	44	22	8	30	8	680	9	5	218	—
27	34	17	2	506	13	245	130	34	1 099	53	5 753	809	819	1 202	151
15	3	9	—	297	10	102	53	11	195	29	2 617	502	711	412	112
2	8	1	—	64	1	24	34	9	198	4	782	117	41	322	22
10	23	7	2	145	2	119	43	14	706	20	2 354	190	67	468	17

Ammatti tai elinkeino Yrke eller näring Profession ou moyen d'existence	Nykyiset ja entiset ammatinharjoittajat — Nuvarande och Kuolemansyy — Döds-									
	Väla primae conforma- tionis. Morbi neonatorum	Morbi senectutis	Morbi infectionis	Morbi systematis hae- matopostici et sang- vini et diabetese haemorrhagicae	Morbi nutritionis et secretionis internae	Morbi systematis nervos. Morbi mentis. Morbi organorum sensorium	Morbi organorum circulationis	Morbi organorum respirationis	Morbi organorum digestionis	Morbi organorum uropoieticorum
V. Julkinen toiminta ja vapaat ammatit — Of- fentlig verksamhet och fria näringar — Ser- vices publiques et professions libérales	—	314	879	55	52	509	1 588	295	175	118
A. Julkinen toiminta — Offentlig verksamhet — Services publiques	—	125	322	16	15	152	591	102	62	37
1. Virkamiehet, konttorihenkilöt — Tjänste- män, kontorspersonal — <i>Employés et per- sonnel de bureau</i>	—	123	310	16	15	146	585	99	60	35
2. Palveluskunta — Tjänstepersonal — <i>Per- sonnel</i>	—	2	12	—	—	6	6	3	2	2
B. Opetuslaitos — Undervisningsväsen — En- seignement	—	89	166	20	16	162	394	85	39	35
C. Terveystenhoito — Hälsovård — Hygiène publique	—	75	206	12	9	117	295	63	43	29
D. Vapaat ammatit — Fria näringar — Pro- fessions libérales	—	25	185	7	12	78	308	45	31	17
VI. Kotitalous ja siivoustyö — Huslig verksam- het och rengöringsverksamhet — Soins du mé- nage et nettoyage	—	529	1 417	50	60	573	1 304	358	222	130
1. Taloudenhoitajattaret, kotiapulaiset — Hushållerskor, hembiträden — <i>Femmes de charge, domestiques</i>	—	402	1 026	36	39	364	678	196	133	84
2. Siivoojat, pesijät, parturit y. m. — Stä- derskor, tvätterskor, barberare etc. — <i>Fem- mes de ménage, blanchisseuses, coiffeurs etc.</i>	—	127	391	14	21	209	626	162	89	46
VII. Epätarkka tai tuntematon ammatti, ilman ammattia — Obestämt eller okänt yrke, utan yrke — Professions mal désignées ou inconnues, personnes sans profession	1	5 446	7 015	154	182	2 711	7 388	1 532	1 067	564
1. Pääomalla ja koroilla eläjät, eläkkeennaut- tijat — Personer, som leva av kapital och räntor — <i>Personnes vivant de leur capital et de leurs rentes</i>	—	1 187	136	5	10	337	726	125	45	36
2. Sekatyöläiset — Kroppsarbetare utan när- mare bestämt yrke — <i>Ouvriers non classi- fiés</i>	—	2 399	5 190	107	108	1 536	5 041	1 034	762	390
3. Tuntematon ammatti, ilman ammattia — Okänt yrke, utan yrke — <i>Professions incon- nues, personnes sans profession</i>	1	1 860	1 689	42	64	838	1 621	373	260	138
Yhteensä — Summa — Total	3	15 309	27 144	739	869	10 301	32 517	6 782	4 305	2 392

f. d. yrkesutöfvere — Personnes actives actuelles et anciennes											Ilman ammattia — Utan yrke Personnes sans profession				
orsak — Cause de décès											Yh- teensä Summa Total	Valinjo — Huusstru Femmes	Isäkiä — Änkör Veuves	Lapsia — Barn Enfants	Yli 15 v. huolehtivat 15 år fyllda försörjda per- soner — Personnes assis- tées au-dessus de 15 ans
Morbi organorum genitalium	Morbi gravidarum et puerperium	Morbi osium et articularum	Morbi systematis cutanei et subcutanei	Tumores	Infectiones chronicae	Causa mortiferi	Suicidium	Homicidium	Mortui in bello	Causa mortis ignota, non indicata, male definita					
44	24	20	1	633	9	252	221	42	2 236	75	7 542	930	1 095	1 562	136
22	1	10	—	205	5	131	113	32	1 837	40	3 818	553	663	1 063	82
22	1	10	—	201	5	128	112	31	1 706	39	3 644	544	660	1 029	81
—	—	—	—	4	—	3	1	1	131	1	174	9	3	34	1
12	6	3	—	184	1	36	19	—	181	11	1 459	133	190	157	27
3	13	7	1	144	2	30	53	5	74	11	1 192	75	97	125	11
7	4	—	—	100	1	55	36	5	144	13	1 073	169	145	217	16
27	72	22	1	635	4	236	86	15	154	64	6 009	283	247	1 115	25
8	53	15	—	363	1	135	40	4	24	39	3 640	1	3	866	9
19	19	7	1	322	3	101	46	11	130	25	2 369	282	244	249	16
126	45	122	5	2 789	18	1 912	733	274	18 287	738	51 109	5 623	9 045	11 133	931
23	—	6	—	257	—	46	18	3	8	13	2 981	341	392	26	24
83	24	79	1	1 983	11	1 357	516	200	10 270	382	31 473	4 688	6 727	9 613	766
20	21	37	4	549	7	509	199	71	8 009	343	16 655	594	1 926	1 494	141
806	435	430	33	13 315	105	7 139	2 815	937	54 231	2 114	182 721	27 863	37 639	43 671	4 907